

רדוקציה עצמית

מחלקת סיבוכיות -

קבוצה של בעיות חישוביות בעלות סיבוכיות משאבים (זמן, מקום וכו') דומה.

- ניתן לדבר על סוגים שונים של בעיות ואופן הגדרתן.
  - דוגמא קלאסית על בעיה היא SAT העוסקת בסיפוקיות של נוסחאות בוליאניות
  - פעמים רבות נדבר על המקרה הפרטי שהנוסחה נתונה בפורמט CNF:
- $$\phi = (x_{11} \vee x_{12} \vee \dots \vee x_{1n}) \wedge (x_{21} \vee \dots \vee x_{2n}) \wedge \dots \wedge (x_{m1} \vee x_{m2} \vee \dots \vee x_{mn})$$
- ניתן לשאול אל השאלות הבאות:

- האם קיימת השמת אמת המספקת את ϕ ?
- מהי השמת האמת המספקת את ϕ ? (או שנחזיר " " אם לא קיימת השמה שמספקת את הנוסחה)
- ההבדל שבין 2 השאלות הללו מוביל ל-2 צורות אופייניות להצגת בעיה נתונה:
  - בעיית ההכרעה - המטרה היא לקבוע האם קיים פתרון לבעיה נתונה או לא. (התשובה היא בוליאנית: 0- לא קיים, 1- קיים)
  - בעיית חיפוש/אופטימיזציה- המטרה היא מציאת פתרון/פתרון אופטימלי לבעיה נתונה או להחזיר שלא קיים פתרון (זהו נחזיר " " במצב שאין פתרון)
  - ברור שבהינתן אלגוריתם הפותר את בעיית החיפוש/אופטימיזציה ניתן להשתמש בו כדי לפתור את בעיית ההכרעה, אם מצאנו פתרון נחזיר 1 אחרת נחזיר 0.
  - הכיוון השני לא ברור באותה מידה, כדי לטפל בו ניזכר במושג הרדוקציה.
  - רדוקציה טיורינג פולינומית (רדוקציה קוק) - נתונות 2 בעיות חישוביות L_1 ו- L_2 , נאמר ש- $L_2 \leq_P L_1$ אם בהינתן "קופסא שחורה" A (אלגוריתם, בהמשך נקרא לזה גישת אורקל ל- A) הפותרת את הבעיה L_1 , ניתן ליצור אלגוריתם פולינומי M (עד כדי זמן הריצה של A) הפותר את L_2 ומשתמש ב"קופסא השחורה" A לכל היותר מספר פולינומי של פעמים.
  - רדוקציה עצמית - היא רדוקציית טיורינג פולינומית מבעיית החיפוש/אופטימיזציה לבעיית ההכרעה. כלומר, בהינתן אלגוריתם A המחזיר האם קיים או לא קיים פתרון לבעיה הנתונה, ניתן ליצור אלגוריתם M המוצא את הפתרון תוך שימוש ב-A בזמן פולינומי (עד כדי זמן הריצה של A)

דוגמאות:

- בעיית SAT- נניח שקיים אלגוריתם שבהינתן נוסחא ϕ מחזיר האם קיימת השמת אמת המספקת את הנוסחא או לא.
  - ניצור אלגוריתם M שבהינתן נוסחא פולינומית בפורמט CNF מוצא השמת אמת המספקת אותה או מחזיר " " (לא קיימת השמה כזו).
  - אלגוריתם M המקבל נוסחא בוליאנית ϕ (בפורמט CNF):
    - אם $A(\phi) = 0$ החזר " "
    - עבור i מ-1 עד n:
    - הצב $x_i = T$ וצמצם את ϕ ל- ϕ_T
    - אם $A(\phi_T) = 1$
    - המשך עם ϕ_T בתור ϕ
    - אחרת
    - הצב $x_i = F$ וצמצם את ϕ ל- ϕ_F
    - המשך עם ϕ_F בתור ϕ
    - החזר את כל ההצבות שהמשכנו איתן.

דוגמת הרצה-

נתונה הנוסחא הבאה:

$$\phi = (x_1 \vee \neg x_2 \vee x_3) \wedge (\neg x_1 \vee x_2 \vee x_3) \wedge (\neg x_1 \vee \neg x_2 \vee \neg x_3)$$

הקריאה $A(\phi)$ מחזירה 1

באיטרציה הראשונה בלולאה באלגוריתם M נציב $x_1 = T$ ונקבל $\phi_T = (x_2 \vee x_3) \wedge (\neg x_2 \vee \neg x_3)$

נריץ $A(\phi_T)$ ונקבל 1

לכן באיטרציה השניה נציב $x_2 = T$ ונקבל $\phi_T = \neg x_3$

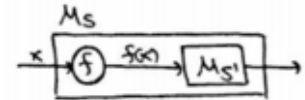
נריץ $A(\phi_T)$ ונקבל 1

ולכן באיטרציה השלישית נציב $x_3 = T$ ונקבל $\phi_T = F$ נריץ $A(\phi_T)$ ונקבל 0. לכן נציב $x_3 = F$ ונקבל $\phi_F = T$ ובכך נסיים.

השמת האמת שתוחזר: $x_1 = T, x_2 = T, x_3 = F$

- רדוקציות, P, PN, PF, PC , רדוקציות-
  - יחס חסום פולינומית - יחס $R \subseteq \{0,1\}^* \times \{0,1\}^*$ נקרא יחס חסום פולינומית אם קיים פולינום $P(\cdot)$ כך שלכל $(x,y) \in R$ מתקיים $|y| \leq p(|x|)$
  - המחלקה PF - $R \in PF$ אם:
    - R הוא יחס חסום פולינומית.
    - קיים אלגוריתם פולינומי דטרמיניסטי כך שבהינתן x הוא מוצא y כך ש- $(x,y) \in R$ או מחזיר שלא קיים y שכזה.
  - המחלקה PC - $R \in PC$ אם:
    - R הוא יחס חסום פולינומית
    - קיים אלגוריתם פולינומי דטרמיניסטי שמחזיר 1 אם $x \in S$ ו-0 אחרת.
  - המחלקה P - תהי $S \subseteq \{0,1\}^*$ בעיית הכרעה/שפה.
  - $S \in P$ אם קיים אלגוריתם פולינומי דטרמיניסטי שמחזיר 1 אם $x \in S$ ו-0 אחרת.
  - המחלקה NP - תהי $S \subseteq \{0,1\}^*$ בעיית הכרעה/שפה.
  - $S \in NP$ אם קיימת מערכת הוכחה מסוג NP ל- S , כלומר, $S \in NP$ אם קיימים פולינום $P(\cdot)$ ומוודא v פולינומי דטרמיניסטי המקיימים:
    - שלמות- אם $x \in S$ אז קיים "עד" y כך שמתקיים $|y| \leq p(|x|)$ ו- $v(x,y) = 1$.
    - נאותות- אם $x \notin S$ אז לכל y $v(x,y) = 0$.

רדוקציית many-to-one (רדוקציית קארפ)-
 תהינה S ו- S' בעיות הכרעה, נאמר שקיימת רדוקציית קארפ M_S ל- S (מסומן ע"י $S \leq_M^P S'$) אם קיימת פונקציה f הניתנת לחישוב בזמן פולינומי כך ש- $x \in S \Leftrightarrow f(x) \in S'$ כלומר בהינתן מופע x של הבעיה S , ניתן ליצור בזמן פולינומי מופע $f(x)$ של S' כך ש- $x \in S \Leftrightarrow f(x) \in S'$.
 נשים לב שאם $S \leq_M^P S'$, אז בהינתן אלגוריתם $M_{S'}$ על הפלט שהתקבל מ- f ומחזיר את תשובה של $M_{S'}$.

- NP -hardness - תהי S בעיית הכרעה.
- S היא NP / NP -hard קשה. אם: $\forall S' \in NP : S' \leq_M^P S$
- NP -Completeness - תהי S בעיית הכרעה. S היא NP / NPC - שלמה אם:
  - $S \in NP$
  - S היא NP - קשה.

- משפט קוק- לוי - $SAT \in NPC$
- $co - NP = \{S | \bar{S} \in NP\}$ - השפות שהמשלימים שלהם ב- NP

תרגיל - נניח ש- $P \neq NP$. קבעו עבור כל אחת מהטענות הבאות האם היא נכונה או לא נכונה או תלויה בשאלה פתוחה.
 (א) תהי $S \in NPC$ ותהי S' בעיית הכרעה כך ש- $S \subseteq S'$ אז $S' \in NPC$.
 פתרון: לא נכון, תהי $S = SAT$ ו- $S' = \{ \text{קבוצת כל הנוסחאות בפורמט CNF} \}$. קל לראות ש- $S = SAT \subseteq S'$. אבל $SAT \in NPC$ ו- $S' \in P$ ומכיון ש- $P \neq NP$ בהכרח $S' \notin NPC$.

(ב) המחלקה NPC סגורה תחת איחוד, כלומר $S_1, S_2 \in NPC \Rightarrow S_1 \cup S_2 \in NPC$.
 פתרון- לא נכון, תהינה $S_1 = \{(\phi, k) | \phi \in SAT \vee k \text{ is even}\}$
 $S_2 = \{(\phi, k) | \phi \in SAT \vee k \text{ is odd}\}$
 קל לראות ש- $S_1, S_2 \in NPC$, אבל:
 $S_1 \cup S_2 = \{(\phi, k) | \phi \in SAT \vee k \in \mathbb{Z}\}$
 ברור ש- $S_1 \cup S_2 \notin NPC$ ולכן מכאן $S_1 \cup S_2 \in P$.

(ג) תהי השפה G מכיל קליקה בגודל $n - 4$ כאשר n מספר הקודקודים ב- G . $BIG_{CLIQUE} = \{G | G \text{ מכיל קליקה בגודל } n - 4\}$
 טענה: $BIG - CLIQUE \in NPC$
 פתרון: לא נכון, ישנן $\binom{n}{n-4} = O(n^2)$ אפשרויות לבחור קבוצה של $n - 4$ קודקודים.
 ניתן לבדוק עבור כל אפשרות האם קבוצת הקודקודים שנבחרו מהווה קליקה בזמן $O(n^2)$ אם באחת הבדיקות מצאנו קליקה נחזיר 1, אחרת נחזיר 0. כלומר ישנו אלגוריתם פולינומי המכריע את $BIG - CLIQUE$.
 כלומר: $BIG - CLIQUE \in P \Rightarrow^{P \neq NP} BIG - CLIQUE \notin NPC$

דוגמא קונקרטית ליחס שאינו ניתן לרדוקציה עצמית
 נגדיר יחס- $R = \{(N, (n_1, n_2)) \mid N = n_1 * n_2, n_1, n_2 \in \mathbb{N}, 1 < n_1, n_2 < N\}$
 בעיית ההכרעה של יחס זה: (S_R) ניתנת לפיתרון בזמן פולינומי (זוהי בעיית ה-PRIMES שיש לה מבחן ראשוניות AKS שפותר אותה בזמן פולינומי)
 לעומת זאת בעיית החיפוש שהיא בעיה של פירוק לשני גורמים לא טריוואלי משערים שהיא בעיה קשה שלא ניתנת לפתרון בזמן פולינומי (בעיית ה-Integer-Factor)
 (שייך ל-NP וגם ל-co-NP)

שקילות ההגדרות של NP
 ראינו שתי הגדרות של המחלקה NP.
 הגדרה 1 (באמצעות מ"ט ל"ד):
 תהי $S \subseteq \{0,1\}^*$ בעיית הכרעה/שפה. $S \in NP$ אם קיימת מ"ט ל"ד פולינומית המכריעה את S
 הגדרה 2 (באמצעות מערכת הוכחה):
 $S \subseteq \{0,1\}^*$ בעיית הכרעה/שפה. $S \in NP$ אם קיימת מערכת הוכחה מסוג NP ל-S. כלומר קיימים פולינום P ואלג' מוודא פולינומי דט' v כך שמתקיים:
 1. שלמות: אם $x \in S$ אז קיים y כך ש $v(x,y) = 1$ ו $|y| \leq p(|x|)$
 2. נאותות: אם $x \notin S$ אז לכל y מתקיים $v(x,y) = 0$

הוכחה: (סקיצה)

כיוון ראשון:

נניח של-S יש מערכת הוכחה מסוג NP ניצור מ"ט ל"ד פולינומית M שמכריעה את S באופן הבא:
 בהנתן קלט x, M תנחש $y \in \{0,1\}^{p(|x|)}$ באופן ל"ד תריץ את v על (x,y) ותחזיר את מה ש-Mחזיר.
 קל לראות שעבור $x \in S$ קיים מסלול מקבל ב-M ואילו עבור $x \notin S$ לא קיים מסלול שכזה.

כיוון שני:

נניח שקיימת מ"ט ל"ד פולינומית M שמכריעה את S. ניתן ליצור מ"ט דט' M' שמקבלת (x,y) ופועלת באופן הבא:
 M מבצעת את הצעד ה-i-י הל"ד שלה M' מסתכלת ב-y בבילוק ה-i-י שלו (ולפי הקידוד שנקבע מראש) ופועלת על פי מה שמופיע בו. באופן דט' (הבילוק הזה קובע לאיזה מצב לעבור, מה לשים בסרט ולהיכן להזיז את הראש הקורא) בסופו של דבר M' מחזירה את מה שמחזירה את מה ש-M מחזירה בסיום הסימולציה.
 קל לראות שעבור $x \in S$ קיים מסלול מקבל של המכונה הל"ד M שאורכו פולינומי. ולכן קיים y שמהווה "מדריך" למסלול הזה ומאפשר ל-M' להחזיר ועבור (x,y).
 לעומת זאת אם $x \notin S$ לא קיים אף y שמהווה "מדריך" למסלול מקבל במכונה הל"ד (כיוון שאין עבור $x \notin S$) ולכן תמיד המוודא יחזיר 0.

ההייררכיה הפולינומית

הגדרות:

1. $S \in \Sigma_k$ אם "מ קיימים פולינום p ואלג' מוודא פולינומי דט' v כך ש:
 $x \in S \Leftrightarrow \exists y_1 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \forall y_2 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \exists y_3 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \dots Q y_k \in \{0,1\}^{p(|x|)}$
 $s.t. \quad v(x, y_1, y_2 \dots y_k) = 1 \quad Q = \begin{cases} \exists & \text{אזוגי } k \\ \forall & \text{זוגי } k \end{cases}$

דוג'

Min-Vertex-Cover מכילה את כל הזוגות (G,k), כך שכיסוי הקודקודים המינימלי ל-G גודלו בדיוק k

טענה: $Min - Vertex - Cover \in \Sigma_2$

הוכחה: $(G,k) \in MVC \Leftrightarrow \exists S \subseteq V(G), \forall S' \subseteq V(G) \text{ s.t. } v((G,k), S, S') = 1$

כאשר v מקבל כקלט זוג (G,k) ותת קבוצה של קודקודים S ו-S' ומחזיר 1 אם מתקיימים התנאים הבאים. 0-אם אחרת:

1. $|S| = k$

2. S מהווה כיסוי קודקודים חוקי ל-G (כלומר לכל קשת ב-E(G) יש קודקוד בקבוצה)

3. $|S'| \geq k$ או ש G לא כיסוי קודקודים חוקי של G

קל לראות שהמוודא V רץ בזמן פולינומי ומקיים את התנאים של Σ_2 ולכן

$Min - Vertex - Cover \in \Sigma_2$

ההיררכיה הפולינומית

הגדרות:

1. $S \in \Sigma_k$ א"מ קיימים פולינום p ואלג' מוודא פולינומי דט' v כך ש:

$$x \in S \Leftrightarrow \exists y_1 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \forall y_2 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \exists y_3 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \dots Q y_k \in \{0,1\}^{p(|x|)}$$

$$s.t. \quad v(x, y_1, y_2 \dots y_k) = 1 \quad Q = \begin{cases} \exists & \text{אי זוגי } k \\ \forall & \text{זוגי } k \end{cases}$$

2. $S \in \pi_k$ א"מ קיימים פולינום $p()$ ומוודא פולינומי דט' v כך שמתקיים:

$$x \in S \Leftrightarrow \forall y_1 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \forall y_2 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \exists y_3 \in \{0,1\}^{p(|x|)} \dots Q' y_k \in \{0,1\}^{p(|x|)}$$

$$s.t. \quad v(x, y_1, y_2 \dots y_k) = 1 \quad Q' = \begin{cases} \forall & \text{אי זוגי } k \\ \exists & \text{זוגי } k \end{cases}$$

הגדרה 1:

$$PH = \bigcup_{k=0}^{\infty} \Sigma_k$$

הגדרה 2: (באמצעות מ"ט עם גישת אורקל)

$$f: \{0,1\}^* \rightarrow \{0,1\}^*$$

פונקציית אורקל. מ"ט M עם גישת אורקל ל- f (סימון M^f). היא מ"ט שיש לה סרט נוסף המכונה "סרט אורקל", כאשר M יכולה לכתוב מחרוזת z על סרט האורקל, ולקבל עליו חזרה בצעד אחד את הערך של $f(z)$. פעולה זו נקראת "שאלתא" ומבוצעת בעצד אחד מרגע הפעלת השאלתא ועד חזרת התשובה.

עבור שפה/בעיית הכרעה A . מ"ט עם גישת אורקל ל- A (סימון: M^A) היא מ"ט שיכולה לכתוב על סרט

האורקל שלה מחרוזת a ולקבל חזרה תשובה האם $a \in A$ או לא (פונ' בולינאנית)

- המחלקה של בעיית המוכרעות ע"י מ"ט הפולי' דט' עם גישת אורקל לפונ' f מכונה P^f ובאופן דומה המחלקה של הבעיות המוכרעות ע"י מ"ט פולי' ל"ד עם גישת אורקל לפונ' f היא NP^f .
- כמו כן, מוגדר עבור מחלקת בעיות הכרעה C :

$$P^C = \bigcup_{f \in C} P^f, NP^C = \bigcup_{f \in C} NP^f$$

הקשר בין הגדרה 1 ל-2-

$$k \geq 0 \quad \Sigma_{k+1} = NP^{\Sigma_k}$$

סימונים ותכונות:

$$\pi_k = co\Sigma_k \quad .3$$

$$\Delta_{k+1} = P^{\Sigma_k} \quad .4$$

$$\pi_k \subseteq \pi_{k+1} \text{ ו- } \Sigma_k \subseteq \Sigma_{k+1} \quad .5$$

$$\Sigma_k \subseteq \pi_{k+1} \text{ ו- } \pi_k \subseteq \Sigma_{k+1} \quad .6$$

$$(k \geq 1) \quad \pi_k \subseteq \Sigma_k \Rightarrow \Sigma_k = \Sigma_{k+1} \quad .7$$

$$\Sigma_k = \Sigma_{k+1} \Rightarrow PH = \Sigma_k \quad .8$$

תרגיל-

הוכיחו באמצעות הגדרה 2:

$$\Delta_k \subseteq \pi_k \cap \Sigma_k \quad .1$$

פתרון: נראה $\Delta_k \subseteq \pi_k$ ו- $\Delta_k = P^{\Sigma_{k-1}}$ ו- $\Sigma_k = NP^{\Sigma_{k-1}}$

תהי, $S \in \Delta_k$ כלומר קיימת מ"ט פולי' דט' עם גישת אורקל לשפה Σ_{k-1} כ- Σ_{k-1}

שמכריעה את S , לכן קיימת מ"ט ל"ד פולי' עם גישת אורקל לשפה Σ_{k-1} המכריעה את S (אותה המכונה)

ולכן $S \in \Sigma_k = NP^{\Sigma_{k-1}}$. נראה ש $\Delta_k \subseteq \pi_k$ תהי $S \in \Delta_k$ אזי גם $\bar{S} \in \Delta_k$ (ניתן להשתמש באותה מ"ט ולהפוך את התשובה) $\bar{S} \in \Sigma_k \Leftarrow S \in \pi_k$ ולכן $\bar{S} \in \Sigma_k$.

$$\Sigma_k \subseteq \pi_{k+1} \quad .2$$

נראה ש $\Sigma_k \subseteq \Delta_{k+1}$ ומכאן נסיק את מה שצריך לפי סעיף 1. תהי $S \in \Sigma_k$ נוכיח ש $S \in \Delta_{k+1} = P^{\Sigma_k}$.

נבנה מ"ט פולי' עם גישת אורקל ל-S- שמכריעה S באופן הבא: בהינתן קלט x המכונה תשאל את האורקל שלה עם המחרוזת x ותחזיר את תשובתו.

$$3. \pi_k \subseteq \Sigma_{k+1}$$

נוכיח $\pi_k \subseteq \Delta_{k+1}$ ומכאן לפי סעיף 1. נובעת הטענה תהי $S \in \pi_k$ נוכיח $S \in \Delta_{k+1}$. מכך ש $S \in \pi_k$ נובע ש $\bar{S} \in \Sigma_k$. ניתן לבנות מ"ט עם גישת אורקל ל- $\bar{S}$ שמכריעה את S באופן הבא: בהינתן קלט x המכונה תשאל את האורקל עם המחרוזת x ותחזיר תשובה הפוכה לזו של האורקל.

ההיררכיה הפולינומית

(תרגיל 1)

MIN-CNF מכילה את כל הנוסחאות הבוליאניות בצורת CNF שאין נוסחה אחרת קצרה יותר השקולה להן.

טענה: $MIN - CNF \in \pi_2$

באמצעות הגדרה 1:

$$\phi \in MIN - CNF \Leftrightarrow \forall \phi' \exists v \text{ s.t. } v(\phi, \phi', v) = 1$$

כאשר המוודא מקבל נוסחה ϕ , נוסחה ϕ' והשמת אמת v , ומחזיר 1 אם מתקיימים התנאים הבאים (0 אחרת):

1. ϕ בפורמט CNF

2. ϕ' לא בפורמט CNF או (ϕ' בפורמט CNF וגם אם $|\phi'| < |\phi|$ אז $\phi(v) \neq \phi'(v)$)

קל לראות שכל הבדיקות של המוודא מתבצעות בזמן פולינומי. אם $\phi \in MIN - CNF$ אז היא בפורמט תקין, וכל נוסחה אחרת שהיא בפורמט התקין וקצרה ממנה תהיה השמת אמת שהן לא יהיו שקולות עבורה. לעומת זאת, אם $\phi \notin MIN - CNF$ אז או שהיא לא בפורמט התקין (ולכן תמיד נחזיר 0) או שתהיה נוסחה תקינה כלשהי קצרה מ- ϕ כך שלכל השמת אמת v היא תהיה שקולה ל- ϕ (ולכן תמיד נחזיר 0).

באמצעות הגדרה 2:

ראשית נגדיר שפה $NOT - EQU$ המכילה את כל זוגות הנוסחאות הבוליאניות (ϕ_1, ϕ_2) שאינן שקולות זו לזו.

קל לראות ש $NOT - EQU \in NP$, העד יהיה השמת אמת עבורה הנוסחאות לא שקולות.

כעת, נראה ש $MIN - CNF \in \Sigma_2 = NP^{NP}$ כאשר $MIN - CNF$ מכילה את כל הנוסחאות הבוליאניות שאינן בפורמט CNF או שקיימת נוסחה בפורמט CNF קצרה יותר השקולה להן. נראה מ"ט (אלגו') ל"ד פולי' עם גישת אורקל ל- $NOT - EQU$ שפותר את הבעיה.

בהינתן נוסחה ϕ :

- אם ϕ אינה בפורמט CNF - החזר 1.

- ננחש באופן ל"ד נוסחה ϕ' בפורמט CNF הקצרה מ- ϕ

- אם $(\phi, \phi') \in NOT - EQU$ (שאינן שקולות) - החזר 0.

- החזר 1.

אפשר לראות שהאלגו' מתבצע בזמן פולינומי ל"ד.

נכונות(סקיצה כיוון 1):

אם ϕ בצורת CNF ושייכת ל- $MIN - CNF$ בהכרח קיימת נוסחה ϕ' בפורמט CNF קצרה יותר השקולה לה, לכן קיים ניחוש שעבורו השאילתא לאורקל תחזיר 0 ולכן יוחזר 1.

בהרצאה הוכח באמצעות גדרה 1 שלכל $k \geq 1$ אם $\pi_k = \Sigma_k$ אז $\Sigma_{k+1} = \Sigma_k$

נוכיח מקרה פרטי של טענה זו באמצעות הגדרה 2.

תרגיל: הוכיחו באמצעות הגדרה 2 שאם $co - NP = NP$ אז $NP = NP^{NP}$

הוכחה:

כיוון אחד ברור תמיד $NP \subseteq NP^{NP}$ נוכיח ש $NP^{NP} \subseteq NP$.

תהי $S \in NP^{NP}$ לכן קיימת מ"ט ל"ד פולי M^A עם גישת אורקל ל- A ששייכת ל- NP המכריעה את S . המכונה M^A היא מהצורה הבאה:

בצע...

בצע...

נחש...

.

.

.

אם $x \in A$ אז (השאילתא לאורקל)

בצע..

נחש..

.

.

אחרת

בצע..

נחש..

.
 .
 .
 .
 .

מכיוון ש-A שייכת ל-NP קיימת מ"ט ל"ד פולינומית M_A שמכריעה את A כמו כן, מכיוון ש- $co - NP = NP$ אז $\bar{A} \in NP$ ולכן קיימת מ"ט ל"ד פולינומית $M_{\bar{A}}$ שמכריעה את $\bar{A}$.
 ניצור מ"ט ל"ד פולינומית M שמכריעה את S באופן הבא:
 בהינתן קלט x, המכונה M תסמלץ את הריצה של M^A על הקלט x,
 כאשר M^A מבצעת שאילתת אורקל עם מחרוזת y המכונה M תריץ במקום זאת את המכונה M_A על המחרוזת y.
 אם קיבלנו 1 אז M תבצע את מה ש- M^A מבצעת בהינתן תשובה חיובית מהאורקל.
 אם קיבלנו 0 אז נריץ את $M_{\bar{A}}$ עם y.
 אם $M_{\bar{A}}$ החזירה 1 נבצע את מה ש- M^A מבצעת בהינתן תשובה שלילית מהאורקל.
 אם שתי המכונות החזירו 0, נחזיר 0 מיד.

$P/poly$

$P/poly$ היא מחלקה של שפות/בעיות הכרעה המתקבלות ע"י מעגלים לוגיים בגודל פולינומי.

מה ההבדל בין אלגו' רגיל למעגל לוגי?

קלט לאלגוריתם יכול להיות מכל אורך שהוא.

ולכן אחיד לכל אורכי הקלט. לעומת זאת, מעגל הוא קבוע לאורך קלט מסויים. ולכן צריך לבנות מעגל שונה לכל אורך קלט.

חישוב זה נקרא חישוב לא יוניפורמי.

הגדרה 1: $L \in P/poly$ אם קיימת סדרה אינסופית של מעגלים לוגיים $\{C_n\}_{n \in \mathbb{N}}$. כך שלכל n , יש ל- C_n קודקודי קלט וקיים פולינום $p(\cdot)$ כך ש $|C_n| \leq p(n)$ (הגודל של מעגל לוגי הוא מספר הקשתות במעגל)

$$C_n(x) = \begin{cases} 1 & x \in L \\ 0 & x \notin L \end{cases} \text{ לכל } x \in \{0,1\}^n \text{ מתקיים}$$

הגדרה 2: $L \in P/poly$ אם קיימת מ"ט הרצה בזמן פולינומי M , בעלת שני סרטי קלט, פולינום $p(\cdot)$, וסדרה אינסופית $\{a_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ של מחרוזות יעוץ כך שלכל n $|a_n| \leq p(n)$ ולכל $x \in \{0,1\}^n$ מתקיים: $M(x, a_n)$

$$= \begin{cases} 1 & x \in L \\ 0 & x \notin L \end{cases}$$

משפט 1: $P \subseteq P/poly$ (אפשר לתת עצה ריקה)

משפט 2: $NP \not\subseteq P/poly \Rightarrow P \neq NP$

משפט 3: המחלקה $P/poly$ מכילה שפות לא כריעות (ולכן $P/poly \not\subseteq NP$)

משפט 4: אם $PH = \Sigma_2 \Leftarrow NP \subseteq P/poly$

תרגיל:

נגדיר מחלקה $P/2^n$ באופן דומה להגדרת $P/poly$, כך שבמחלקה זו מחרוזות הייעוץ יכולות להיות אקספוננציאליות בגודל הקלט. הוכיחו שכל שפה L שייכת למחלקה זו.

פתרון:

תהי שפה L . לכל n נגדיר את a_n להיות המחרוזת שבאינדקס ה- i שלה מופיע 1, אם המחרוזת הבינארית באורך n שמייצגת i שייכת ל- L ו-0 אחרת.

קל לראות שלכל n $|a_n| = 2^n$ כמו כן, ניתן ליצור מכניזם M שבהינתן קלט x באורך n ומחרוזת הייעוץ a_n המכונה תסתכל באינדקס i במחרוזת a_n כאשר i הוא הערך המספרי של הקלט הבינארי x , ותחזיר ערך הביט שמופיע באינדקס הזה. קל לראות שמכונה זו מחזירה תשובה נכונה לכל x בהינתן מחרוזות הייעוץ המתאימה.

תרגיל:

נגדיר את המחלקה $P/\log$ בדומה למחלקה $P/poly$ פרט לעובדה שאורך מחרוזות הייעוץ לוגריתמי באורך הקלט.

הוכיחו $NP = P \Leftarrow NP \subseteq P/\log$

פתרון:

עבור כל $a_n \in \{0,1\}^{\log n}$

רדוקציה עצמית

$M(\phi', a_n)$

בודקים את ההשמה.

• צריך לוודא שהאורך ישאר באותו גודל בשביל הרדוקציה העצמית ולכן צריך לרפד.

*****להמשיך*****

- היררכיה פולינומית
- אורקל
- רדוקציות
- חסום פולינומית
- יחס שאינו ניתן לרדוקציה עצמית

1. הוכיחו שהבעיות הבאות הן NP-שלמות :

א. [10 נק'] נתון אוסף C של תתי-קבוצות של קבוצה סופית S . נדרש להכריע האם ניתן לחלק את הקבוצה S לשתי תתי-קבוצות S_1 ו- S_2 כך שאף תת-קבוצה ב- C לא מוכלת בשלמותה ב- S_1 או ב- S_2 .

(1)

(א) נוכיח שהשפה $A1$ ב- NPC נראה שהיא NP -תהיי S קבוצה סופיתנקבל את הקלט - אוסף C של תתי קבוצות של S ונקבל עד - S_1, S_2 כך ש $S_1 \cup S_2 = S$ וגם $S_1 \cap S_2 = \emptyset$ עבור כל קבוצה נבדוק האם קיים לפחות איבר אחד ב- S_1 ואיבר אחד ב- S_2

אם כן אז זה בשפה.

נראה שהיא NPC -נעשה רדוקציה מ SAT כך ש $f(C) \in A1 \Leftrightarrow C \in SAT$ (ψ)

הרעיון:

הבניה:

האיברים יהיו כל הליטרלים שנמצאים בפסוקיות (אם קיים בשתי פסוקיות x_1 נוסיף רק פעם אחת). וגםנוסיף איבר x_k כלשהו.כל פסוקית ב- SAT תהיה קבוצה $X \in C$ ולכל קבוצה X נוסיף את האיבר x_k .הקבוצות S_1, S_2 הן בעצם S_1 - הליטרלים עם השמה של $True$ ו- S_2 - הליטרלים עם השמה של $False$

הוכחות נכונות:

 $f(S, C) \in A1 \Rightarrow C \in SAT$: אם ψ שייך ל- SAT אזי לכל פסוקית יהיה לפחות איבר אחד שנמצא ב- S_1 (כייש לפחות איבר אחד שהוא $True$ בכל פסוקית ולכן גם בכל $X \in C$) ואת האיבר x_k נשים ב- S_2 ומכיווןשהוא נמצא בכל X אזי בכל קבוצה $X \in C$ קיים לפחות $x_1 \in S_1$ ו- $x_2 \in S_2$ ולכן $f(C) \in A1$ $f(C) \in A1 \Leftarrow C \in SAT$: אם קיימות S_1, S_2 שמקיימות את הדרישה אזי קיימת הצבה מספקת של SAT כי

באחת הקבוצות יהיה בהכרח איברים מכל הפסוקיות מתוך ההגדרה.

2. [15 נק'] הראו רדוקציה עצמית מפורשת מגרסת האופטימיזציה של כל אחת מהבעיות בשאלה הקודמת לגרסת ההכרעה שלהן.

(2) תהי M מכונה המכריעה את $A1$. נבנה מכונה $F1$ פולינומית עם גישת אורקל שבהינתן (S, C) מחזירה את החלוקה S_1, S_2 שמקיימת את השפה $A1$ אם קיים $\perp$ אם לא קיים.

 $F1(S, C)$ 1. אם $M(S, C) = 0$ נחזיר $\perp$ 2. נבחר x_1 כלשהו ונכניס אותו ל- S_1 ו- $S_2 = \emptyset$ 3. לכל $x \in S \setminus x_1$:3.1 אם $M(S, C \cup \{x_1, x\}) = 1$ אז3.1.1 נוסיף את $\{x_1, x\}$ ל- C וגם נכניס את x ל- S_2 3.2 אחרת נוסיף את x ל- S_1 4. נחזיר את S_1, S_2

$F1$ פולינומית חוץ מהשיאלתא של M . אנו רצים סה"כ לולאה פעם אחת.

3. [12 נק'] תהייה S_1 ו- S_2 בעיות הכרעה, כך ש- $S_1, S_2 \in NP \cap coNP$.
 נגדיר: $S_1 ** S_2 = \{x \mid x \text{ is in exactly one of } S_1, S_2\}$. הוכיחו או הפריכו $S_1 ** S_2 \in NP \cap coNP$.
 הוכחה:
 מכיוון שזה NP קיימת מכונה שמכריעה כנ"ל $coNP$

צ"ל $S_1 ** S_2 \in NP \cap coNP$
 ידוע כי $S_1, S_2 \in NP \cap coNP$ ולכן קיימת מכונה $Ms1$ שמכריעה את S_1 וגם קיימת מכונה כלשהי $Ms2$ שמכריעה את S_2 וגם קיימת מכונה $Ms12$ שמכריעה את המסלים של S_1 וקיימת $Ms22$ שמכריעה את המסלים של S_2 . כולן פולינומיות ל"ד
 נראה $S_1 ** S_2 \in NP$:
 נבנה מכונה $M(x)$ פולינומית ל"ד שמכריעה את $S_1 ** S_2$
 (1) נריץ את $Ms1(x)$ ו- $Ms22(x)$
 1.1 אם שניהם החזירו 1 נחזיר 1.
 (2) נריץ את $Ms2(x)$ ו- $Ms12(x)$
 2.1 אם שניהם החזירו 1 נחזיר 1.
 (3) החזר 0
 קל לראות שהאלגוריתם פולינומי ל"ד כיוון ש כל המכונות פולינומיות ל"ד.
 ולכן $S_1 ** S_2 \in NP \cap coNP$ מש"ל.

4. [20 נק'] בעיית הכרעה תיקרא **בעיה אונארית** אם כל מחרוזת השייכת לה היא מהצורה 1^k (המחרוזת של k אחדות) עבור $k > 0$ כלשהו. הוכיחו כי אם קיימת בעיה אונארית שהיא NP -Complete אזי $P=NP$.
הוכחה: תהא $L \subseteq \{1\}^*$, $NPC \ni L$, ולכן $SAT \leq_p L$. תהא f הרדוקציה שלכל φ מחזירה 1^i כאשר $f(\varphi) = 1^i$ כאשר $i \leq p(n)$ כאשר p פולינום ו- n מספר משתני הנוסחה φ / אורך φ . נראה אלג' ל- SAT הרץ בזמן פולי ומכך נסיק $P = NP$. נשתמש במערך A שכל ערכיו מאותחלים ל- $unknown$. נגדיר את $SAT(\varphi(x_1, \dots, x_n), A)$
 • אם $n = 0$ החזר את φ או f .
 • אם $A[|f(\varphi)|] \neq unknown$, החזר את $A[|f(\varphi)|]$
 • אם $SAT(\varphi(t, x_2, \dots, x_n), A)$ או $SAT(\varphi(f, x_2, \dots, x_n), A)$ נשים t ב- $A[|f(\varphi)|]$ ונחזיר t , אחרת נשים f ונחזיר f .
 הרעיון: עבור קלט בגודל n יתכנו 2^n קלטים אפשריים, אך f ממפה אותם לקבוצה קטנה יחסית – בגודל $p(n)$ (כי לכל $i \in L$ היחיד באורך i הוא 1^i ואין עוד קלטים אחרים אפשריים באורך i). לכן שמירת הערכים ב- A תחסוך בדיקות בהמשך = תחסוך התפלגויות בעץ האלג' הנאיבי.
 נכונות: נובעת מכך ש- $\varphi(x_1, \dots, x_n)$ ספיקה אמ"מ $\varphi(t/f, x_2, \dots, x_n)$ ספיקה. זמן ריצה: בכל שלב נבחר צומת שמתאים לקריאה רקורסיבית בעץ הרקורסיה (לא עלה) ונסיר אותו ואת המסלול המוביל אליו מהשורש: $O(n)$ צמתים. נעשה זאת עד שהעץ יתרוקן. כל קריאה רקורסיבית כזו הנמצאת בתחתית המסלול מתאימה לערך שונה מהמערך A , ולכן לכל היותר יוסרו $p(n)$ מסלולים. סה"כ: $O(n \cdot p(n))$. בכל קריאה כזו מפעילים את f ולכן סה"כ $O(p^2(n) \cdot n)$.

5. [15 נק'] נגדיר את המחלקה PH^* באופן הבא:

$$\begin{aligned} \Sigma_1^* &= NP \\ \Pi_1^* &= coNP \\ \Sigma_{k+1}^* &= NP^{\Pi_k^*} \\ \Pi_{k+1}^* &= co\Sigma_{k+1}^* \\ PH^* &= \bigcup_{k=1}^{\infty} \Sigma_k^* \end{aligned}$$

הוכיחו או הפריכו $PH^* = PH$.

(5) כדי להוכיח $PH^* = PH$ נוכיח ש $\Sigma_k^* = \Sigma_k$ לכל k .
 כי $PH^* \cup_{k=1}^{\infty} \Sigma_k^* = \bigcup_{k=0}^{\infty} \Sigma_k = PH$ ($\Sigma_0 \leq \Sigma_1$)
 הוכחה: בהרצאה הוכחנו $NP^{\Sigma_k} = NP^{\Pi_k}$

נשתמש בזה כדי להוכיח באינדוקציה את הטענה.

$$\Sigma_1^* = NP = \Sigma_1 \quad k = 1$$

נניח נכונות עבור $x < k$ נוכיח עבור k .

$$\Sigma_{k+1}^* = NP^{\pi_k^*} = NP^{co\Sigma_k^*} = NP^{co\Sigma_k}(\text{ט.ע.}) = NP^{\pi_k} = NP^{\Sigma_k} = \Sigma_{k+1}$$

הוכחנו נכונות המשפט לכל $k > 0$ $\Sigma_k = \Sigma_k^*$

$$PH^* = PH$$

מש"ל.

6. [18 נקי] מחלקה C נקראת סגורה למשלים אם לכל שפה L מתקיים $L \in C \Leftrightarrow \bar{L} \in C$.

מחלקה C נקראת סגורה לכוכב אם לכל שפה L מתקיים $L^* \in C \Leftrightarrow L \in C$.

תזכורת: L^* היא קבוצת כל המילים שהן שרשור של מספר כלשהו של מילים מ- L (כולל את המילה הריקה שהיא שרשור של אפס מילים).

עבור המחלקות P^{SAT} ו- NP^{SAT} הוכיחו או הפריכו את סגירותן למשלים ולכוכב (איך להוכיח טענות המבוססות על השערות שלא הוכחו – כדוגמת $NP=P$).

P^{SAT} סגורה למשלים.

תהי $S \in P^{SAT}$ אזי קיימת מכונה פולינומית דטרמיניסטית M עם גישת אורקל ל- SAT שמכריעה את S .
נבנה מכונה $M1$ שמכריעה את S משלים.

$$M1(x)$$

1. נריץ את $M(x)$

2. אם $M(x)=1$ נחזיר 0 אחרת נחזיר 1.

קל לראות שזה פולינומי.

P^{SAT} סגורה לכוכב

תהי $L \in P^{SAT}$ אזי קיימת מכונה פולינומית דטרמיניסטית M עם גישת אורקל ל- SAT שמכריעה את L .
נגדיר תוכנית $c(S,i,j)$ שמחזירה את המילה שיש ב- S בין האינדקס i לאינדקס j .

נבנה מכונה $M2$ שמכריעה את L^*

1. נגדיר מערך A בגודל $n + 1$

$$B[0] \leftarrow true$$

3. עבור כל i בין 1 ל- n

$$B[i] \leftarrow false$$

3.2 עבור כל j בין 0 ל- i

$$M(c(S,i,j)) = 1 \text{ וגם } B[j] = true$$

$$B[i] \leftarrow true$$

4. נחזיר את $B[n]$

זה תכנות דינאמי והסיבוכיות זמן ריצה $O(n^3 p(x))$ (זה זמן הריצה של M) וזה פולינומי.

NP^{SAT} סגורה לכוכב.

תהי $S \in NP^{SAT}$ אזי קיים מוודא V_S פולינומי עם גישת אורקל ל- SAT כך ש:

$$x \in S \Leftrightarrow \exists y: V_S(x,y) = 1$$

נבנה מוודא S^* פולינומי עם גישת אורקל ל- SAT כך ש:

$$x \in S^* \Leftrightarrow \exists y: V_{S^*}(x,y) = 1$$

נשתמש בפונ' c שהגדרנו בטענה הקודמת.

$$S^*(x)$$

1. אם y לא מהצורה $(|x|, y_{k+1}), \dots, (i_k, y_k), \dots, (i_1, y_1)$ נדחה.

2. נסמן $k \leftarrow 1, i_k \leftarrow j, i \leftarrow 0$

3. כל זמן ש $k \leq K + 1$

3.1 נריץ $V_S(c(x,i,j))$ אם דחה אז נדחה.

$$k \leftarrow k + 1$$

3.3 $i \leftarrow j$
 3.4 $j \leftarrow i_k$
 4. נאשר.

$PH = \Sigma_2 \Leftrightarrow$ סגור למשלים NP^{SAT}

$\Rightarrow$

יהי $S \in NP^{SAT}$ אז לפי טענת עזר $\Sigma_2 = NP^{NP} = \Sigma_2$ ולכן $S \in \Pi_3$ ומתקיים (בגלל ש $PH = \Sigma_2$) $\Pi_3 = \Pi_2$ ולכן $\bar{S} \in \Sigma_2$ ולכן $S \in \Pi_2 = co\Sigma_2$

$\Leftarrow$

$NP^{SAT} = NP^{NP} = \Sigma_2$ סגורה למשלים אז

$$\Sigma_2 = \Pi_2$$

$\subseteq$

תהי $S \in \Sigma_2$ משמע $\bar{S} \in \Sigma_2$ ולכן $S \in \Pi_2$

$\supseteq$

תהי $S \in \Pi_2$ משמע $\bar{S} \in \Sigma_2$ ולכן $S \in \Sigma_2$

מכאן PH קורסת ל Σ_2 (לפי טענה מההרצאה) ולכן $PH = \Sigma_2$

תרגול 8

יום רביעי 18 מאי 2016 13:03

$P/poly$

שפה S תקרא דלילה אם קיים פולינום $p(\cdot)$ כך שלכל $n \geq 0$ מתקיים $|S \cap \{0,1\}^n| \leq p(n)$
הוכיחו $NP \subseteq P/poly$ אם M לכל $L \in NP$ קיימת רדוקציה קוק מ- L לשפה דלילה.

הוכחה: מספיק להוכיח $SAT \in P/poly$
אם M קיימת רדו' קוק מ- SAT לשפה דלילה.

$\Leftarrow$ נניח ש- $SAT \in P/poly$ כלומר קיימת סדרה של מחרוזות ייעוץ $\{a_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ וקיים פולינום $q(\cdot)$ וקיימת מ"ט פולי דט' M כן שלכל n $|a_n| \leq q(n)$ ולכל $x \in \{0,1\}^n$ מתקיים

$$M(x, a_n) = \begin{cases} 1 & x \in SAT \\ 0 & x \notin SAT \end{cases}$$

נגדיר $S_i^n = 0^{i-1} 10^{q(n)-i}$ כמו כן נגדיר:
לכל $n \geq 0$

$$S = \{1^n 0 S_i^n \mid 1 \leq i \leq a_n \text{ הוא } a_n - i + 1\}$$

$$a_n = 01011$$

S_2

$\leftarrow$
1110010000

1110000100

1110000010

קל לראות ש- S היא שפה דלילה, שכן מתקיים
 $|S \cap \{0,1\}^{n+1+q(n)}| \leq |a_n| \leq q(n)$

כעת ניצור רדוקציה קוק מ- SAT ל- S . לשם כך ניצור מ"ט פולי דט' M^S (עם גישת אורקל ל- S) שמכריעה את SAT באופן הבא:
בהינתן קלט x באורך n :
(1) צור את a_n ע"י $q(n)$ שאילתות האורקל הבאות:
 $1^n 0 S_{q(n)}^n, \dots, 1^n 0 S_2^n, 1^n 0 S_1^n$
(אם האורקל החזיר 1 עבור שאילתת $1^n 0 S_i^n$ סימן שהביט ה- i הוא 1 ב- a_n אחרת ערכו של ביט זה הוא 0)
(2) הרץ את $M(x, a_n)$ והחזר את תשובתה.

המכונה M^S מכריעה את SAT בזמן פולינומי כיוון שהיא מבצעת מס' פולי' של שאילתות אורקל, ויתר הפעולות שהיא מבצעת מתבצעות אף הן בזמן פולינומי.
לכן קיימת רדו' קוק מ- SAT ל- S

$\Rightarrow$ קיימת רדו' קוק מ- SAT לשפה דלילה S . לפיכך, קיימת מ"ט דט' פולי' M^S שמכריעה את SAT כאשר S שפה דלילה.

תהי $t(\cdot)$ פונ' פולי' שחוסמת את זמן הריצה של M^S . ולכן האורך של שאילתת M^S -מבצעת על קלט באורך n הוא לכל היותר $t(n)$
נבנה את a_n כך שתהיה שרשור של כל המחרוזות ב- S עד לאורך $t(n)$. מכיוון ש- S דלילה קיים פולי- $p(\cdot)$ כך שלכל n $|S \cap \{0,1\}^n| \leq p(n)$ ולכן, אורך המחרוזת באורך i ב- S הוא לכל היותר $p(i)$ ולכן מתקיים
 $|a_n| \leq \sum_{i=0}^{t(n)} p(i) \leq t^2(n) * p(t(n))$
ולכן האורך של a_n פולי' ב- n . ניתן ליצור מ"ט פולי' דט' M שבהינתן נוסחה ϕ באורך n

ועצה a_n תפעל באופן הבא:
M תסמלץ את M^S . כאשר M^S מבצעת שאילתת אורקל עם מחרוזת y כלשהי, M תסרוק את a_n ובמידה ו- y נמצאת ב- a_n הדבר שקול לתשובה חיובית של האורקל. אחרת הדבר שקול לתשובה שלילית של האורקל.

האלגו/המכו' M רצה בזמן פולי' כיוון ש- M^S רצה בזמן פולי' והאורך של a_n הוא גם חסום פולי' לכן קיבלנו ש- $SAT \in P/poly$

תרגול 9

יום רביעי 25 מאי 2016 12:53

סיבוכיות מקום

קריאה	בלבד	זו	כיווני			קלט
-------	------	----	--------	--	--	-----

קריאה	בלבד	חד כיווני offline	זו כיווני online			ניחוש
-------	------	----------------------	---------------------	--	--	-------

קריאה	כתיבה	זו-כיווני				עבודה
-------	-------	-----------	--	--	--	-------

כתיבה	בלבד	חד-כיווני				פלט
-------	------	-----------	--	--	--	-----

משפט: תהי $S: N \rightarrow N$ פונ', כאשר $S(n) \geq \log n$ מתקיים:
 $NSPACE_{online}(S(n)) = NSPACE_{offline}(\Theta(\log S(n)))$

($\Rightarrow$)

מיקום ראש קורא בסרט הקלט.	מקום:	כמות
---------------------------	-------	------

1. n $\log n$

2. $2^{O(S(n))}$ $S(n)$ תוכן סרט העבודה

3. $S(n)$ $\log S(n)$ מיקום ראש קורא בסרט העבודה

4. $|S_{m_{off}}|$ $O(1)$ מצב המכונה

$$2^{O(S(n))} = h * 2^{O(S(n))} * S(n) * |S_{m_{off}}|$$

Offline
ניחוש

c_1	c_2	c_3	...	c_m
-------	-------	-------	-----	-------

כל בלוק הוא $O(S(n))$

$$c_2 = abc$$

$$c_3 = acd$$

$$c_i(CWG_1, CWG_2, \dots) \leq \#conf(M, x)$$

$$c'_i(CWG'_1, CWG'_2, \dots)$$

$$\sum_{i=1}^{\#conf(m, x)} \#conf(m, x)^i \leq \#conf(m, x) * \#conf(m, x)^{\#conf(m, x)+1} \leq 2^{2^{O(S(n))}} |\Gamma|$$

Online - ניחוש

b_1	b_2	b_3	...	b_m
-------	-------	-------	-----	-------

סיבוכיות מקום:

משפטים שונים בנושא מקום:

1. $DTIME(S(n)) \subseteq DSPACE(S(n)) \subseteq NSPACE(S(n)) \subseteq DTIME(n \cdot 2^{O(S(n))})$
2. $NL \subseteq DSPACE(\log^2 n)$ ובאופן כללי $NSPACE(S(n)) \subseteq DSPACE(S(n^2))$
3. $NL = coNL$ ובאופן כללי $NSPACE(S(n)) = coNSPACE(S(n))$
4. $PH \subseteq SPSACE = NPSACE \subseteq EXP$

משפט היררכיית המקום:

תהי פונ' $G: N \rightarrow N$ כך ש $G(n) \geq \log n$ היא $Space - constructible$ ותהי $g(n) = o(G(n))$ ש $SPACE(g(n))$ מוכל $SPACE(G(n))$ ב- **משפט**

הוכחה:

מספיק להראות שקיימת שפה L כך ש $L \in SPACE(G(n))$ אבל $L \notin SPACE(g(n))$. נגדיר את השפה L ע"י מכונה M_L המכריעה אותה תוך שימוש ב- $O(G(n))$ מקום.

M_L תפעל באופן הבא:

בהינתן קלט $w = \langle M, y \rangle$ כך ש $|w| = n$

1. הרץ את M לא למשך לכל היותר $2^{G(n)}$ צעדים עם לכל היותר $G(n)$ מקום.
2. אם $M(w)$ מקבלת במסגרת מגבלות הזמן והמקום של צעד 1- דחה. אחרת קבל.

נבחר k גדול מספיק כך שיתקיימו התנאים הבאים:

1. $g(k) < G(k)$
2. M'_L (מכונה שמכריעה את L ב- $g(n)$ מקום) מבצעת פחות מ- $2^{G(k)}$ צעדים על קלטים מאורך k
3. $DSPACE(g(n)) \subseteq DTIME(n \cdot 2^{O(G(n))})$ הסימולציה של M'_L על הקלטים באורך k יכולה להתבצע תוך שימוש ב- $G(k)$ מקום.

$$w = \langle M'_L, 1^k \rangle$$

*****יש המשך אצל יצחק*****

טענה: $SPACE(n) \neq P$

הוכחה: נניח בשלילה ש $SPACE(n) = P$

תהי $L \in SPACE(n^2)$ שפה. אזי קיימת מ"ט M_L שמכריעה את L בסיבוכיות מקום $O(n^2)$ נגדיר M'_L שמכריעה L' בסיבוכיות מקום $O(n)$ באופן הבא:

1. בהינתן קלט y נבדוק שהוא מהצורה $x01^{|x|^2}$ עבור x כלשהו. אם לא- נדחה.
2. המכונה תריץ את M_L על x ותחזיר את תשובתה.

את בדיקה 1 ניתן לבצע בסיבוכיות מקום $O(n)$ כמו כן צעד 2 ניתן לבצע בסיבוכיות מקום $O(|x|^2) = O(|y|^2)$, כיוון ש $|y| = |x| + 1 + |x|^2$

קיבלנו ש, $L' \in SPACE(n)$ לפי הנחת השלילה. $L' \in P$, לפיכך, קיימת מכונת טיורינג M_L^* שמכריעה את L' בסיבוכיות זמן $O(n^c)$ עבור קבוע $c > 0$ כלשהו.

נבנה מ"ט M_L^* שמכריעה L באופן הבא:

1. בהינתן קלט x המכונה תיצור $y = x01^{|x|^2}$
2. המכונה תריץ את M_L^* על y ותחזיר את תשובתה.

את צעד 1 ניתן לבצע ב- $O(|x|^2) = O(|y|)$ זמן.

ואת צעד 2 ניתן לבצע ב- $O(|x|^{2c}) = O(|y|^c)$

קיבלנו שניתן להכריע את L בסיבוכיות זמן פולי'. ולכן $L \in P$, לפי ההנחה $L \in SPACE(n)$ קיבלנו שכל שפה L ב- $SPACE(n^2)$ שייכת ל- $SPACE(n)$ בסתירה למשפט ההיררכיית המקום.

(1)

1. [20 נק'] הראו שקיימת שפה כריעה L כך ש- $L \in P/poly$ אבל $L \notin P$.

5. [13 נק'] הוכיחו שהבעיה הבאה NL-שלמה :

קלט : גרף מכוון G עם n קדקודים, ולכל קשת משקל חיובי. הנחה : משקל כל קשת חסום על ידי פולינומית במספר הקדקודים.

שאלה : האם הגרף מקיים את אי שוויון המשולש? (כלומר האם לכל קשת מכוונת (x, y) משקל הקשת

קטן-שווה ממשקל כל מסלול מכוון בגרף מ- x ל- y).

נקרא לבעיה E . נוכיח כי E היא NL שלמה.

לפי משפט שלמדנו בהרצאה $NL = co - NL$ אז נראה כי $co-E$ היא $co-NL$.

$co-E$ - האם קיימת לפחות קשת אחת שמשקל הקשת (x,y) גדול ממשקל מסלול מכוון בגרף מ- x ל- y).

6. בהינתן גרף מכוון G, M_G היא מכוונת טיורינג שמקבלת כקלט שמות של שני קדקודים u, v ב- G

(בקידוד בינרי) ומחזירה 1 אם יש ביניהם קשת ב- G ו-0 אחרת.

נניח ש- M_G דטרמיניסטית ורצה במקום n^2 (שימו לב, n הוא אורך השמות של הקדקודים ולא גודל הגרף G).

נגדיר את הבעיה L באופן הבא :

קלט : זוג x ו- y בגרף G , וקידוד של המכוונה $\langle M_G \rangle$.

שאלה : האם יש ב- G מסלול מ- x ל- y .

א. [5 נק'] הראו ש- L שייכת למחלקה PSPACE.

ב. [10 נק'] הראו ש- L קשה עבור המחלקה PSPACE.

אלגוריתמים הסתברותיים:

מ"ט הסתברותית M היא:

1. מ"ט ל"ד המחליטה על המעברים שלה בהתאם לתוצאות הטלת מטבע אחיד.
2. מ"ט דטרמיניסטית שמקבלת קלט נוסף r (המתקבל על סרט מיוחד - סרט הרנדומיות) שהוא סדרת הטלות מטבע אקראיות שמתפלגות באופן אחיד.

המחלקה RP (אלגו' שטועים בכיוון אחד)

$L \in RP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M בעל סיבוכיות זמן ריצה פולינומית כך שמתקיים:

$$x \in L \Rightarrow \Pr_r[M(x,r) = 1] \geq \frac{1}{2}$$

$$x \notin L \Rightarrow \Pr_r[M(x,r) = 0] = 1$$

הערות:

$$P \subseteq RP \subseteq NP \quad 1.$$

$$2. \text{ ניתן לשנות את הקבוע } \frac{1}{2} \text{ לכל מספר בין } \frac{1}{p(|x|)} \text{ ל- } 1 - \frac{1}{2^{p(|x|)}} \text{ עבור פולי' } p(.) \text{ כלשהו ע"י}$$

אמפליפיקציה.

3. המחלקה $coRP$

$L \in RP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M הרצה בזמן פולינומי ומתקיים:

$$x \in L \Rightarrow \Pr_r[M(x,r) = 1] = 1$$

$$x \notin L \Rightarrow \Pr_r[M(x,r) = 0] \geq \frac{1}{2}$$

המחלקה BPP:

נגדיר את הפונ' האופיינית לשפה L:

$$\chi_L(x) = \begin{cases} 1 & x \in L \\ 0 & x \notin L \end{cases}$$

$L \in BPP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M שרצה בזמן פולינומי ומתקיים:

$$\Pr_r[M(x,r) = \chi_L(x)] \geq \frac{2}{3}$$

הערות:

$$1. RP \subseteq BPP$$

$$2. \text{ היחס בין NP ו-BPP לא ידוע.}$$

$$3. \text{ ניתן להקטין את ההסתברות לטעות ל- } 1 - \frac{1}{2^{p(n)}}$$

עבור פולי' $p(.)$ כלשהו ע"י הרצות חוזרות ובחירת רוב.

$$4. BPP = coBPP$$

$$5. BPP \subseteq \Sigma_2 \cap \pi_2 \text{ וגם } BPP \subseteq p/poly$$

דוג' לאלגו' הסתברותי- וידוא מכפלת מטריצות:

נתונה השפה הבאה:

$$MAT - VERIFY = \{(A,B,C) | A \times B = C \text{ ו- } n \times n \text{ מתקיים}\}$$

ניתן להכריע שייכות לשפה זו בפשטות ע"י אלגו שרץ בזמן $O(n^3)$

נראה אלגו' הסתברותי שרץ בזמן $O(n^2)$ ומקיים את התנאים של $coRP$

האלגו' M פועל באופן הבא:

בהינתן מטריצות A, B, C:

$$1. \text{ צור וקטור בינארי } r \text{ באורך } n \text{ באופן רנדומי (מתקבל על סרט ברנדומיות)}$$

$$2. \text{ חשב } P = A * (Br) - Cr$$

$$3. \text{ אם } P \text{ הוא וקטור האפס נחזיר 1 אחרת נחזיר 0.}$$

עבור $(A,B,C) \in MAT - VERIFY$ מתקיים:

$$p = A * (Br) - Cr = (AB)r - Cr = (AB - C)r = 0$$

$$\text{כלומר } \Pr_r[M(x,r) = 1] = 1 \text{ עבור כל } x \in MAT - VERIFY$$

עבור $(A, B, C) \notin \text{MAT-VERIFY}$:

נגדיר: $D = A * B - C = (d_{ij})$

$$p = Dr = (AB - C)r = A(Br) - Cr = (p_1, p_2, \dots, p_n)^T$$

מכיוון $A * B \neq C$ הרי שקיים אלמנט ב-D שאינו אפס. נניח ש $d_{ij} \neq 0$ (עבור i ו- j מסוימים)

ע"פ הגדרת מכפלת מטריצות מתקיים:

$$p_i = \sum_{k=1}^n d_{ik} * r_k = d_{i1} * r_1 + d_{i2} * r_1 + \dots + d_{ij} * r_j + \dots + d_{in} * r_n = y + d_{ij} * r_j$$

עבור y קבוע כלשהו.

לפי נוסחת Bayes מתקיים.

$$P_r[p_i = 0] = P_r[p_i = 0 | y = 0] * P_r[y = 0] + P_r[p_i = 0 | y \neq 0] * P_r[y \neq 0]$$

מתקיים:

$$P_r[p_i = 0 | y = 0] = P_r[r_j = 0] = \frac{1}{2}$$

$$P_r[p_i = 0 | y \neq 0] = P_r[r_j = 1 \cap d_{ij} = -y] \leq P_r[r_i = 1] = \frac{1}{2}$$

להמשיך.. מלא נוסחאות

אלגו הסתברותיים:

תרגיל:

הוכיחו שאם $NP \subseteq BPP$ אז $NP = RP$

פיתרון:

על מנת להראות ש- $NP = RP$ צ"ל $RP \subseteq NP$ וגם $NP \subseteq RP$.

החלק הראשון $RP \subseteq NP$ נכון תמיד כפי שהוכח בהרצאה.

נראה כי $NP \subseteq RP$

מספיק להראות לשם כך ששפה שהיא NP-שלמה נמצאת ב-RP נראה זאת עבור SAT.

מהנתון ש $NP \subseteq BPP$ נובע ש $SAT \in BPP$ ולכן קיימת מ"ט הסתברותית M הרצה בזמן פולינומי ומכריעה את SAT כך שמתקיים לכל x:

$$P_r[M'(x,r) = \chi_{SAT}(x)] \geq \frac{2}{3}$$

ע"י מס' פולי' של הרצות חוזרות של M' ובחירה לפי רוב ניתן לקבל מ"ט הסתברותית M שרצה בזמן פולי ומכריעה את SAT כך שלכל x מתקיים:

$$P_r[M(x,r) = \chi_{SAT}(x)] \geq 1 - \frac{1}{4n}$$

כעת נראה מ"ט הסתברותית M^* המכריעה את SAT בדרישות ההסתברות של RP.

בהינתן קלט x ומחרוזת רנדומית $r = (r_1, r_2, \dots, r_{n+1})$ המכונה M^* תפעל באופן הבא:

1. בדוק האם $M(x, r_1) = 0$ אם כן חוזר 0
2. אחרת,

2.1 עבור כל משתנה v_i בנוסחא x:

a. הצב 0 במשתנה v_i בנוסחא x וצמצם אותה ל- x_0

b. אם $M(x_0, r_{i+1}) = 1$ המשך עם x_0

c. אחרת, הצב 1 במשתנה v_i בנוסחא x וצמצם אותה ל- x_1 , המשך עם x_1 .

2.2 הצב את השמת האמת שהתקבלה מהשלב הקודם בנוסחה המקורית x

אם הנוסחא מסופקת חוזר 1 אחרת חוזר 0.

אם $x \notin SAT$ אז מכיוון שבכל מקרה M^* בודקת את השמת האמת שהתקבלה מהרדוקציה העצמית, הרי שבהכרח נחזיר 0 כיוון שלא ניתן לספק את x.

אם $x \in SAT$ אז בכל $n+1$ ההרצות של M הוחזרה התשובה הנכונה, נקבל השמת אמת שמספקת את x ולכן בשלב 2.2 נחזיר 1.

לכן ההסתברות ש- M^* תחזיר תשובה שגויה במקרה זה היא לכל היותר ההסתברות ש-M תטעה באחת מ- $n+1$ ההרצות שלה ב- M^* .

ההסתברות לטעות של M בהרצה בודדת היא לכל היותר $\frac{1}{4n}$ לכן ההסתברות שנטעה באחת מ- $n+1$

ההרצות של M במסגרת M^* היא לכל היותר $\frac{n+1}{4n} \leq \frac{1}{2}$ לפי חסם האיחוד.

לכן קיבלנו שעבור $x \in SAT$ מתקיים:

$$P_r[M^*(x,r) = 1] \geq \frac{1}{2}$$

ועבור $x \notin SAT$ $P_r[M^*(x,r) = 0] = 1$

$$NP \subseteq RP \Leftarrow SAT \in RP \Leftarrow$$

■

לפי רוב ניתן לקבל מ"ט הסתברותית M שרצה בזמן פולי' ומכריעה את SAT כך שלכל x מתקיים

$$P_r[M(x,r) = \chi_{SAT}(x)] \geq 1 - \frac{1}{4n}$$

תרגיל:

המחלקה ZPP:

הגדרה 1:

$L \in ZPP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M הרצה בזמן פולי' כל שמתקיים:

$$\forall x \quad P_r[M(x,r) = '1'] \leq \frac{1}{2}$$

$$\forall x \quad P_r[M(x,r) = \chi_L(x) \text{ or } M(x,r) = '1'] = 1$$

הגדרה 2:

$L \in ZPP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M שמחזירה תמיד תשובה נכונה (0 או 1) ותוחלת זמן הריצה שלה פולינומית.

הגדרה 3:

$$ZPP = RP \cap coRP$$

משפט: כל ההגדרות הנ"ל שקולות.

שקילות הגדרות 1 ו-2:

$$(2 \Leftarrow 1)$$

תהי $L \in ZPP$ לפי הגדרה 1. כלומר קיימת מ"ט הסתברותית M שמקיימת את ההסתברות של הגדרה 1.

ניצור מ"ט הסתברותית M' שתריץ את המכונה M שוב ושוב עד לקבלת תשובה החלטית ונחזיר אותה.

נניח שהפולינום $p(\cdot)$ חוסם את זמן הריצה של M . מס' הפעמים שיש להריץ את M עד לקבלת תשובה הוא משתנה גאומטרי שהפרמטר p שלו גדול שווה חצי,

לכן תוחלת מס' ההרצות היא 2 (שזה $\frac{1}{p}$ לכל היותר). מכאן נקבל שתוחלת זמן הריצה של M' היא $2p(\cdot)$ כנדרש.

$$(1 \Leftarrow 2)$$

תהי $L \in ZPP$ לפי הגדרה 2. כלומר קיימת מ"ט הסתברותית M שמכריעה את L בתוחלת זמן ריצה פולינומית. נניח שהפולינום $p(\cdot)$ חוסם את תוחלת זמן הריצה של M . ניצור מ"ט הסתברותית M' שמריצה את M למשך $2p(n)$ צעדים על קלט באורך n . במידה והתקבלה תשובה סופית מ- M במהלך $2p(n)$ צעדים אלה נחזיר אותה, אחרת נחזיר $'1'$ ברור שמתקיים:

$$\forall x: P_r[M'(x,r) = \chi_L(x) \text{ or } M(x,r) = '1'] = 1$$

$$\forall x: P_r[M'(x,r) = '1'] = P_r[\text{לא עוצרת לאחר } 2p(n) \text{ צעדים}]$$

אם נגדיר מ"מ x להיות מס' הצעדים ש- M רצה אז

$$= P_r[x \geq 2p(n)] \leq \left(\text{אי שיוויון מרקוב} \right) \frac{E[x]}{2p(n)} = \frac{p(n)}{2p(n)} = \frac{1}{2}$$

$$(1 \Leftarrow 3)$$

תהי $L \in RP \cap coRP$ כלומר קיימת מ"ט הסתברותית M שמכריעה את L ותוחלת זמן ריצה פולינומית. נניח שהפולינום $p(\cdot)$ חוסם את תוחלת זמן הריצה של M .

ניצור מ"ט הסתברותית M' שמכריעה את M למשך $2p(n)$ צעדים על קלט באורך

נהיה לי בלאגן.. יצחק לא ברור מה הוא עשה פה (:

המחלקה MA מוגדרת באופן אנאלוגי ל- NP כאשר המוודא הוא מ"ט הסתברותית (פולינומית). נגדיר את המחלקה $MA_{\frac{2}{3}, \frac{1}{3}}$ להיות המחלקה שמכילה את השפה L כך שקיימת מ"ט פולי'

הסתברותית M שמקיימת:

$$x \in L \Rightarrow \exists y P_r[M(x,y,r) = 1] \geq \frac{2}{3}$$

$$x \notin L \Rightarrow \forall y \Pr[M(x,y,r) = 1] \leq \frac{1}{3}$$

באופן דומה נגדיר את $MA_{\frac{1}{3}, \frac{2}{3}}$ להיות המחלקה שמכילה את השפות כך שקיימת מ"ט הסתברותית

פולינומית M מקיימת:

$$x \in L \Rightarrow \exists y \Pr_r[M(x,y,r) = 1] = 1$$

$$x \notin L \Rightarrow \forall y \Pr[M(x,y,r) = 1] \leq \frac{1}{3}$$

תרגול אחרון

אלגוריתמים הסתברותיים

המחלקה MA מוגדרת באופן אנאלוגי למחלקה NP כאשר המוודא הוא מ"ט הסתברותית. נגדיר את המחלקה $MA_{\frac{2}{3}, \frac{1}{3}}$ להיות המחלקה שמכילה את השפות c כך שקיימת מ"ט הסתברותית M

שמכריעה את L , כך שמתקיים:

$$x \in L \Rightarrow \exists y \Pr(M(x, y, r) = 1) \geq \frac{2}{3}$$

$$x \notin L \Rightarrow \forall y \Pr[M(x, y, r) = 1] \leq \frac{1}{3}$$

באופן דומה נגדיר את $MA_{\frac{1}{3}, \frac{2}{3}}$ להיות המחלקה שמכילה את השפות L כך שקיימת מ"ט הסתברותית

פולינומית M שמכריעה את L כך שמתקיים:

$$x \in L \Rightarrow \exists y \Pr_r[M(x, y, r) = 1] = 1$$

$$x \notin L \Rightarrow \forall y \Pr[M(x, y, r) = 1] \leq \frac{1}{3}$$

$$MA_{\frac{2}{3}, \frac{1}{3}} = MA_{\frac{1}{3}, \frac{2}{3}}$$

פיתרון:

כיוון אחד ברור נראה כי אם $L \in MA_{\frac{1}{3}, \frac{2}{3}}$ אז $L \in MA_{\frac{2}{3}, \frac{1}{3}}$

בגלל ש $L \in MA_{\frac{2}{3}, \frac{1}{3}}$ אז מתקיים מוודא פולינומי הסתברותי שמקיים:

$$x \in L \Rightarrow \exists y \Pr(v(x, y, r) = 1) \geq \frac{2}{3}$$

$$x \notin L \Rightarrow \forall y \Pr[v(x, y, r) = 1] \leq \frac{1}{3}$$

ע"י הרצות חוזרות של המוודא v ובחירה עפ"י רוב ניתן ליצור מוודא v^* שמשמש במס' פולי של ביטים רנדומיים והסתברות השגיאה שלו לא עולה על $\frac{1}{2^n}$

בדומה להוכחה מההרצאה ש $BPP \subseteq \Sigma_2$ נשתמש ב"שיטה הסתברותית" להוכחת הטענה. באופן ספציפי, ניתן להראות ש $x \in L$ אז קיימות k מחרוזות $r_1, r_2, \dots, r_k$ באורך פולי m (קטן מ- k) כך ש:

$$\forall r_0 \exists i \in \{1, 2, \dots, k\} \text{ s.t. } v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 1$$

כדי להראות זאת מספיק להראות שמתקיים:

$$\Pr(r_0, \dots, r_k \text{ הוא שרשור של } r) \Pr\left(\bigvee_{i=1}^k (v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 1)\right) > \frac{1}{2}$$

כדי להראות זאת, נתבונן במאורע המשלים:

$$\Pr\left(\bigvee_{i=1}^k (v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 0)\right) \leq \sum_{r_0 \in \{0,1\}^m} \Pr\left(\bigvee_{i=1}^k (v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 0)\right) \\ = 0 \cdot 2^m = \sum_{r_0 \in \{0,1\}^m} \Pr\left(\bigwedge_{i=1}^k (v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 0)\right)$$

$$= \left(\text{כל המאורעות שעושים בניהן וגם הם בת}\right) = \sum_{r_0 \in \{0,1\}^m} \prod_{i=1}^k \Pr\left(v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 0\right)$$

$$= 0 \cdot 2^m \leq \sum_{r_0 \in \{0,1\}^m} \prod_{i=1}^k \frac{1}{2} = \sum_{r_0 \in \{0,1\}^m} \frac{1}{2^k} = 2^m * \frac{1}{2^k} < \frac{1}{2^n}$$

לכן ניתן ליצור מוודא v^* שכאשר הוא מקבל $x, y' (= y | r_1 | r_2 | \dots | r_k), r_0$ הוא יריץ את v^* על $x, y, r_0 \oplus r_i$ כל פעם עבור r_i שונה. במידה ובאחת ההרצות הוחזר 1 נחזיר 1 אחרת נחזיר 0.

לפי מה שהוכחנו המוודא החדש עבור $x \in L$ תמיד יהיה צודק כיוון שיהיה r_i שיקיים $v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 1$

לעומת זאת, אם $x \notin L$ אז מתקיים:

$$\Pr[v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 1] \leq \frac{1}{2^n}$$

לכן ההסתברות ש- v^* יחזיר 1 עבור $x \notin L$ היא:

$$\Pr(v^*(x, y, r_0 \oplus r_i) = 1 \text{ for some } i) \leq k * \frac{1}{2^n} \leq \frac{1}{3}$$

תרגיל:

הוכיחו $P^{\#p} \subseteq PSPACE$

5. [15 נק'] הוכיחו כי לכל שפה $S \in PP$ קיימת רדקוציית-קוק לפונקציה $f \in \#P$ ולהיפך.

רדקוציה מ- PP ל- $\#P$:

תהי $L \in PP$ ו- M_L' מכונה שמכריעה את L ב- PP
נגדיר את היחס $(|r| \leq p(x))$ $R_L = \{(x,r) | M(x,r) = 1\}$
$$f_{R_L}(x) > \frac{1}{2} * 2^{p(|x|)} \Leftrightarrow x \in L$$

רדקוציה מ- $\#P$ ל- PP

נתבונן על היחס $R \in PC$ שמונה את f והשפה $S_f = \{(x,N) | f(x) \geq N\}$
 $p(\cdot)$ פולינום שמציין את הפתרונות עבור R $((x,y) \in R \Rightarrow (|y| = p(|x|)))$
נחשב אלגור' A כך שבהינתן קלט (x,N) בהסתברות חצי בוחר $y \in \{0,1\}^{p(|x|)}$ בהתפלגות אחידה ומחזיר 1 אם $(x,y) \in R$ אחרת מחזיר 1 בהסתברות $\frac{2^{p(|x|)} - N + 0.5}{2^{p(|x|)}}$

$A((x,N),r)$:

1. אם $r_0 = 1$ (ההסתברות היא חצי)

א) נבחר $y \in \{0,1\}^{p(|x|)}$ שרירותי

ב) אם $(x,y) \in R$ מחזיר 1 אחרת 0

2. אם $r_0 = 0$

א) מחזיר 1 בהסתברות $\frac{2^{p(|x|)} - N + 0.5}{2^{p(|x|)}}$

מתקיים $P_r[A(x) = 1] > \frac{1}{2} \Leftrightarrow (x,N) \in S_f$

$P_r[A(x) = 1] = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} [(f_R(x) - N + 0.5)/2]$

$f_R(x) - N > 0$

אם $f_R(x) > N$ אזי $(x,N) \in S_f$

אחרת $f_R(x) < N$ ולכן $f_R(x) - N < 0$

$P_r[A((x,N),r) = 1] > \frac{1}{2} \Leftrightarrow (x,N) \in S_f$

ולכן $S_R \in PP$

נראה רדקוציה מ- f_R ל- S_p

נבנה אלגור' A שמחשב את f_R עם גישת אורקל ל- S_{f_1} ונבצע חיפוש בינארי בטווח $0 - 2^{p(|x|)}$
מס' הצעדים הוא $\log 2^{p(|x|)}$ ולכן הוא פולינומי כנדרש.

ומכאן שיש את הרדקוציות הנדרשות.
משל.

6. [15 נק'] הראו כי אם לכל $f \in \#P$ קיימת מכונת טיורינג הסתברותית פולינומית M כך ש

$$\Pr_r [f(x) / 5 \leq M(x,r) \leq 5 \cdot f(x)] \geq 1 - 1/(3^{|x|})$$

אזי $PH = NP^{RP}$

אם קיימת מכונה M כזאת אזי $NP \subseteq BPP$ נראה:

תהי $L \in NP$ נוכיח ש- $L \in BPP$

מכיוון ש- $L \in NP$ אזי קיימים פולינום $P(\cdot)$ ומוודא v פולינומי דטרמיניסטי המקיימים:

- אם $x \in L$ אז קיים "עד" y כך שמתקיים $|y| \leq p_L(|x|)$ ו- $v(x,y) = 1$.

- אם $x \notin L$ אז לכל y $v(x,y) = 0$.

נסמן $R_L = \{(x,y) | v(x,y) = 1, |y| < P_L(|x|)\}$ ולכן $R_L \in PC$ ומכאן $f_{R_L} \in \#P$ לפי ההנחה קיימת מכונה הסתברותית פולינומית M_L כך ש

$$P_{r_1} \left[\frac{f_{R_L}(x)}{5} \leq M_L(x,r) \leq 5 * f_{R_L}(x) \right] \geq 1 - \frac{1}{3} \geq \frac{2}{3}$$

נבנה אותה:

$M(x,r)$:

נחזיר האם $M_L(x,r) = 0$

נשים לב שההסתברויות תואמות לדרישות שלנו

$$x \in L \Rightarrow P_r[M(x,r) = 1] = P_r[M(x,r) \neq 0] \geq 1 - \frac{1}{3} \geq \frac{2}{3}$$

$$x \notin L \Rightarrow P_r[M(x,r) = 0] = P_r[M(x,r) = 0] \geq 1 - \frac{1}{3} \geq \frac{2}{3}$$

ולכן $L \in BPP$ ומכאן הראינו ש $NP \subseteq BPP$

אנו יודעים כי $RP \subseteq BPP$

הוכחנו בהרצאה $RP \subseteq NP$

בתרגול הוכחנו ש אם $NP \subseteq BPP$ אזי $NP = RP$

ולכן $NP^{NP} = NP^{RP}$

ומכאן $NP^{NP} = PH = NP^{RP}$

משל

תרגול 9

יום חמישי 14 יולי 2016 21:44

סיבוכיות מקום

קריאה	בלבד	זו	כיווני				קלט
-------	------	----	--------	--	--	--	-----

קריאה	בלבד	חד כיווני offline	זו כיווני online				ניחוש
-------	------	----------------------	---------------------	--	--	--	-------

קריאה	כתיבה	זו-כיווני				עבודה	
-------	-------	-----------	--	--	--	-------	--

כתיבה	בלבד	חד-כיווני					פלט
-------	------	-----------	--	--	--	--	-----

משפט: תהיי $S: N \rightarrow N$ פונ', כאשר $S(n) \geq \log n$ מתקיים:
 $NSPACE_{online}(S(n)) = NSPACE_{offline}(\Theta(\log S(n)))$

($\Rightarrow$)

מקום:

- מיקום ראש קורא בסרט הקלט. $\log n$
  - תוכן סרט העבודה $S(n)$
  - מיקום ראש קורא בסרט העבודה $\log S(n)$
  - מצב המכונה $O(1)$
- $S(n)$

P - אוסף השפות שקיימת מ"ט דטרמיניסטית שמכריעה אותן.
NP - אוסף השפות קיימת מ"ט ל"ד שמכריעה אותן.

- יחס חסום פולינומית - יחס $R \subseteq \{0,1\}^* \times \{0,1\}^*$ נקרא יחס חסום פולינומית אם קיים פולינום $P(\cdot)$ כך שלכל $(x,y) \in R$ מתקיים $|y| \leq p(|x|)$
- המחלקה PF - $R \in PF$ אם:
(1) R הוא יחס חסום פולינומית.
- (2) קיים אלגוריתם פולינומי דטרמיניסטי כך שבהינתן x הוא מוצא y כך ש- $(x,y) \in R$ או מחזיר שלא קיים y שכזה.
- המחלקה PC - $R \in PC$ אם:
(1) R הוא יחס חסום פולינומית
- (2) קיים אלגוריתם פולינומי דטרמיניסטי שמחזיר 1 אם $x \in S$ ו-0 אחרת.
- המחלקה P - תהי $S \subseteq \{0,1\}^*$ בעיית הכרעה/שפה.
- $S \in P$ אם קיים אלגוריתם פולינומי דטרמיניסטי שמחזיר 1 אם $x \in S$ ו-0 אחרת.
- המחלקה NP - תהי $S \subseteq \{0,1\}^*$ בעיית הכרעה/שפה.
- $S \in NP$ אם קיימת מערכת הוכחה מסוג NP ל- S , כלומר, $S \in NP$ אם קיימים פולינום $P(\cdot)$ ומוודא v פולינומי דטרמיניסטי המקיימים:
(1) שלמות- אם $x \in S$ אז קיים "עד" y כך שמתקיים $|y| \leq p(|x|)$ ו- $v(x,y) = 1$.
- (2) נאותות- אם $x \notin S$ אז לכל y $v(x,y) = 0$

בעיית חיפוש ניתנת להתאמה ליחס $R \subseteq \{0,1\}^* \times \{0,1\}^*$, כאשר $R = \{(x,y) \mid (x,y) \in R\}$. בעיית החיפוש שמתאימה ליחס R היא הבעיה שבהינתן x יש למצוא y כך ש- $(x,y) \in R$, ואם אין y כזה יש להחזיר $\perp$.

הגדרה 1.1 יחס חיפוש ייקרא חסום פולינומיאלי אם קיים פולינום p כך שעבור כל $(x,y) \in R$ מתקיים

$$|y| \leq p(|x|)$$

הגדרה 1.2 מחלקת בעיות החיפוש הניתנות לפתרון פולינומיאלי נקראת PF^1 , ומגדרת כך:

$$PF = \{R \mid \exists A : A \text{ is polynomial, and } A(x) \text{ returns } y \text{ such that } (x,y) \in R \text{ or } \perp \text{ if no such } y \text{ exists}\}$$

ומגדר גם אוסף הפתרונות האפשריים עבור x ,

$$R(x) = \{y \mid (x,y) \in R\}$$

הגדרה 1.3 המחלקה PC^2 מוגדרת כך:

$$PC = \{R \mid R \text{ is polynomial bounded, } \exists A \text{ polynomial, } A(x,y) \text{ returns } 1 \iff (x,y) \in R\}$$

$$NP \subseteq P \subseteq PC \subseteq PF$$

$$PF \not\subseteq PC$$

- נוכיח ע"י שפה לא כריעה איחוד של שפה של כל המילים שנגמרות ב1 קל למצוא מילה בשפה (1) ולכן היא בPF אבל אם אפשר להכריע אז אפשר להכריע שפה שאינה ניתנת להכרעה.

$$PC \subseteq PF \iff NP \subseteq P(NP = P)$$

- נראה גרירה זו כיוונית ונבנה יחס כך שיקיים את ההכלול הדרושות. כדי להראות את ההכללה בPF עשינו רדוקציה עצמית.

רדוקציות:

רדוקציה של בעיה B לבעיה A היא אלגוריתם הפותר את בעיה B ע"י שימוש באלגוריתם הפותר את בעיה A. נשים לב כי בהוכחה של משפט 1.7, עשינו רדוקציה מ- R ל- S'_R , כאשר R היא בעיית החיפוש ו- S'_R היא בעיית הכרעה.

הגדרה 2.1 רדוקציית קוק מבעיה B לבעיה A מתוארת כמכונת טיורינג פולינומיאלי עם גישה אורקל M^A , כאשר M^A פותרת את בעיה B תוך שימוש בשאלות אורקל לבעיה A.

הגדרה 2.2 (רדוקציית קארפ-Karp) היא רדוקציה בין שתי בעיות הכרעה החשיבה בזמן פולינומיאלי, מקרה פרטי של רדוקציית קוק. כלומר, בהינתן שתי קבוצות $S_1, S_2 \subseteq \{0,1\}^*$, רדוקציית קארפ מ- S_1 ל- S_2 היא פונקציה $f : \{0,1\}^* \rightarrow \{0,1\}^*$ החשיבה בזמן פולינומיאלי כך ש-

$$x \in S_1 \iff f(x) \in S_2$$

(מקרה פרטי של רדוקציית קוק, זוהי הרדו' שהיינו עושים בחישוביות, יש קופסא שחורה)

הגדרה 2.4 עבור $R \subseteq \{0,1\}^* \times \{0,1\}^*$ נאמר כי R הוא בעל רדוקציה עצמית אם קיימת רדוקציה פולינומיאלי מ- R ל- S_R כאשר

$$S_R = \{x \mid \exists y : (x,y) \in R\}$$

(רדוקציה מבעיית הכרעה לבעיית חיפוש- אם אנו יודעים להכריע אנחנו יכולים למצוא ממש פיתרון)

NP שלמות:

הגדרה 3.1 עבור $S \subseteq \{0, 1\}^*$, תיקרא NP-קשה אם קיימת רדוקציה מכל $S' \in S$ -ל- S .

הגדרה 3.2 $S \subseteq \{0, 1\}^*$ תיקרא NP-שלמה אם S היא NP-קשה וכן $S \in NP$.

הערה 3.3 למעשה NP-שלמות מוגדרת יחסית לרדוקציות קארפ¹. כלומר, S היא NP-שלמה אם $S \in NP$ וקיימת רדוקציית קארפ מכל $S' \in S$ -ל- S .
טענה - קיימות שפות NP שלמות-
הוכחה דומה להוכחה בחישוביות ע"י השפה -

$$R_u = \{ \langle \langle M, x, 1^t \rangle, y \rangle \mid M \text{ is a Turing machine, } M \text{ accepts } (x, y) \text{ within } t \text{ steps, and } |y| < t \}$$

רדוקציה עצמית:

טענה 3.6 כל יחס $R \in PC$ שבעיית ההכרעה שלו S_R היא NP-שלמה הוא בעל רדוקציה עצמית. כלומר, קיימת רדוקציה מ- R -ל- S_R .

• קיימת טרנזיטיביות רדוקציות.

משפט 3.7 (Ladner) אם $P \neq NP$ אזי קיימת קבוצה $A \in NP$, $A \notin P$ וכן $A \notin NPC$. כלומר, A אינה NP-שלמה.

להשלים הוכחה

:Co-NP

הגדרה 4.1 המחלקה co-NP מוגדרת להיות:

$$\text{co-NP} = \{ \{0, 1\}^* \setminus L \mid L \in NP \}$$

(המשלים של שפה ב NP היא ב co-NP)

הגדרה שקולה לכך היא עבור יחס R שהינו ב-PC, אז בעיית ההכרעה שלו היא ב-NP:

$$L_R = \{ x \mid \exists y : (x, y) \in R \} \in NP$$

ועבור co-NP:

$$\{0, 1\}^* \setminus L_R = \{ x \mid \forall y : (x, y) \notin R \} \in \text{co-NP}$$

השערה 1. $P \neq NP$.

השערה 2. $NP \neq \text{co-NP}$.

- אם $P \neq NP \cap \text{coNP}$ אזי קיים יחס בחיתוך שלא ניתן לרדוקציה עצמית.
- $NP \neq \text{coNP} \Rightarrow P \neq NP$

טענה 4.2 לא תמיד קיימת רדוקציית קארפ בין $L \in NP$ ל- $\bar{L} \in \text{co-NP}$.

טענה 4.3 עבור $L \in NP$ תמיד קיימת רדוקציית קוק מ- L -ל- $\bar{L}$.

נשים לב כי ידוע ש- $P \subseteq NP \cap \text{co-NP}$.

השערה 3. $P \subsetneq NP \cap \text{co-NP}$.

טענה 4.4 אם $NP \cap \text{co-NP}$ מכיל קבוצות שהן NP-קשות, אזי $NP = \text{co-NP}$.

תזכורת. (מחישוביות) NP סגור לרדוקציות קארפ. כלומר, אם קיימת רדוקציית קארפ מ- L' ל- L וכן $L \in NP$ אזי $L' \in NP$.

NP אינו סגור (כנראה) לרדוקציית קוק. ז"א, אם קיימת רדוקציית קוק מ- L' ל- L וכן $L \in NP$, אזי לא ניתן להסיק $L' \in NP$.

ההיררכיה הפולינומית:

הגדרה 5.3 עבור $k \in \mathbb{N}$ נגדיר את Π_k להיות

$$\Pi_k = \{ \{0, 1\}^* \setminus L \mid L \in \Sigma_k \} = \text{co} - \Sigma_k$$

ההיררכיה הפולינומית, המסומנת ב-PH היא מחלקה שמכלילה את NP ואת co-NP. נראה כי PH סגורה לרדוקציות קוק, וכי מתקיים $PH = P \iff NP = P$.

הגדרה 5.1 עבור $k \in \mathbb{N}$ נגדיר את המחלקה Σ_k באופן הבא. נאמר ש- $A \in \Sigma_k$ אם קיים מוודא פולינומי V ופולינום $P(\cdot)$ כך שלכל x מתקיים:

$$x \in A \iff \exists y_1 \forall y_2 \exists y_3 \dots Q_k y_k : |y_i| < P(|x|), V(x, y_1, y_2, \dots, y_k) = 1$$

כאשר $\exists$ אם $Q_k = \forall$ ו- $\forall$ אם $Q_k = \exists$.

נשים לב למשל כי $\Sigma_0 = P$, $\Sigma_1 = NP$.
הגדרה 5.2 נגדיר את ההיררכיה הפולינומית PH ע"י

$$PH = \bigcup_{k=0}^{\infty} \Sigma_k$$

נשים לב כי PH היא אכן ההיררכיה לפחות במובן חלש, כלומר $\Sigma_k \subseteq \Sigma_{k+1}$.

נשים לב כי $\Pi_0 = P$, $\Pi_1 = co-NP$. כמו כן, נשים לב כי $A \in \Pi_k \iff$ קיים מוודא פולינומי V ופולינום $P(\cdot)$ כך ש-

$$\begin{aligned} x \in A &\iff x \notin \bar{A} \iff \neg (\exists y_1 \forall y_2 \dots Q_k y_k, V(x, y_1, \dots, y_k) = 1) \iff \\ &\iff \forall y_1 \exists y_2 \forall y_3 \dots Q_k y_k, V(x, y_1, \dots, y_k) = 0 \end{aligned}$$

כאשר $|y_i| < P(|x|)$. ולכן ניתן להגדיר את Π_k באופן דומה ל- Σ_k ע"י סדרת k כמתים שמתחילה בכמת $\forall$.
התכונות הבאות נובעות מההגדרה של Σ_k ו- Π_k ,

$$1. \Pi_k \subseteq \Pi_{k+1}$$

$$2. A \in \Pi_k - \Pi_k \subseteq \Sigma_{k+1} \text{ אז קיים } V, P(\cdot) \text{ כך ש-}$$

$$x \in A \iff \forall y_1 \exists y_2 \dots Q_k y_k : |y_i| < P(|x|), V(x, y_1, \dots, y_k) = 1$$

$$\text{נגדיר } V'(x, y_1, \dots, y_{k+1}) = V(x, y_2, \dots, y_{k+1}) \text{ ויתקיים:}$$

$$\exists y_1 \forall y_2 \dots Q_{k+1} y_{k+1} : V(x, y_1, \dots, y_{k+1}) = 1 \iff x \in A$$

$$3. \Sigma_k \subseteq \Pi_{k+1}$$

מטענות אלו, נובע שניתן להגדיר את ההיררכיה הפולינומית כך,

$$PH = \bigcup_{k=0}^{\infty} \Pi_k$$

טענה 5.4 אם $S \in \Sigma_{k+1}$ אז ורק אם קיים פולינום $P(\cdot)$ וקבוצה $S' \in \Pi_k$ כך ש-

$$S = \{x \mid \exists y, y < P(|x|), (x, y) \in S'\}$$

טענה 5.5 עבור $k \geq 1$, אם $\Pi_k \subseteq \Sigma_k$ אזי $\Sigma_k = \Sigma_{k+1}$.

טענה 5.6 אם $\Sigma_{k+1} = \Sigma_k$ אזי $PH = \Sigma_k$.

מסקנה 5.7 $P = PH \iff P = NP$

הגדרה 5.8 עבור פונקציית אורקל $f : \{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}$ ומ"ס ל"ד פולינומית M וקלט x , נגדיר את $M^f(x) = 1$ אם קיים מסלול מקבל של x תוך אפשרות גישה לאורקל f .

המחלקה של הקבוצות המתקבלות ע"י מ"ס ל"ד פולינומית בעלת גישה לאורקל f מכונה NP^f . עבור C מחלקה של בעיות הכרעה,

$$NP^C = \bigcup_{f \in C} NP^f$$

משפט 5.9 לכל $k \geq 0$, $\Sigma_{k+1} = NP^{\Sigma_k}$.

$$(NP^{\Pi_k} = NP^{\Sigma_k})$$

טענה 5.10 תהי $S \in NP$ תהי S' כך שקיימת רדוקציית קוק מ- S' ל- S . אזי, $S' \in \Sigma_2$.

נשים לב שמכאן נוכל להסיק בצורה דומה את סגירות PH לרדוקציות קוק, ע"י הוכחה הזוהה לאז של טענה 5.10.
חישוב לא יוניפורמי:

בחישוב יוניפרמי קיים אלגוריתם אחד.
הגדרה 6.1 מעגל הוא גרף מכוון, המכיל קודקודים משלושה סוגים,

1. קלט.

2. שער לוגי מהסוג AND, OR, NOT.

3. פלט.

מעגל מסוים מתאים לאורך קלט מסויים ולכן נעסוק במשפחות של מעגלים.

הגדרה 6.2 נאמר כי משפחה של מעגלים $\{C_n\}_{n=1}^\infty$ מחשבת את הפונ' $f: \{0,1\}^* \rightarrow \{0,1\}$ אם לכל קלט x

$$C_{|x|}(x) = f(x)$$

גודל של מעגל מוגדר להיות כמות הקשתות בו, ונסמן זאת ב- $|C|$

הגדרה 6.3 נאמר שקבוצה $A \subseteq \{0,1\}^*$ ניתנת לפתרון ע"י משפחת מעגלים $\{C_n\}_{n=1}^\infty$ בגודל פולינומי אם קיים פולינום $p(\cdot)$ כך ש-

$$C_{|x|}(x) = 1 \iff x \in A$$

$$\text{וכן } |C_{|x|}| \leq p(|x|)$$

הגדרה 6.4 נאמר שפונקציה $f: \{0,1\}^* \rightarrow \{0,1\}$ שייכת למחלקה P/ℓ עבור $\ell: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ אם קיים אלג' פולינומי M וסדרר אינסופית של מחרוזות עצה $\{a_n\}_{n=1}^\infty$ כך שמתקיימים התנאים הבאים,

$$1. \text{ לכל } (a_{|x|}, x) = f(x), x \in \{0,1\}^*$$

$$2. \text{ לכל } |a_n| = \ell(n), n \in \mathbb{N}$$

טענה 6.5 $P/1$ מכילה שפות שאינן כריעות, ולכן $P \subsetneq P/1$.

הגדרה 6.6 נגדיר את המחלקה P/poly להיות,

$$P/\text{poly} = \bigcup_{\text{polynomial } p(\cdot)} P/p$$

משפט 6.7 קבוצה A שייכת ל- P/poly $\iff A$ ניתנת לפתרון ע"י משפחת מעגלים בגודל פולינומי.

טענה 6.8 אם $NP \subseteq P/\text{poly}$ אזי $\Sigma_2 = PH$.

סיבוכיות זיכרון:

• סרט קלט - לקריאה בלבד.

• סרט פלט - לכתיבה בלבד.

• סרט עבודה - סרט לקריאה וכתיבה, וסיבוכיות הזכרון נמדדת עפ"י השטח המנוצל בסרט זה.

• א"ב בינארי.

הגדרה 7.1 נאמר כי בעיה מסוימת שייכת למחלקה $DSPACE(s(n))$ עבור s פונקציה כלשהי, אם בהינתן קלט לבעיה באורך n ניתן להכריע את הבעיה, ע"י שימוש במכונת טיורינג¹, וגישה ללכלל היותר $s(n)$ תאים מורך סרט העבודה.

טענה 7.2 לכל פונקציה t , $DTIME(t(n)) \subseteq DSPACE(t(n))$.

טענה 7.3 מתקיים

$$DSPACE(s(n)) \subseteq DTIME(n \cdot 2^{O(s(n))})$$

הערה 7.4 נשים לב כי עבור $s(n) \geq \log n$, $DSPACE(s(n)) \subseteq DTIME(2^{O(s(n))})$.

כעת, נתרכז תחילה בבעיות הניתנות לחישוב בזכרון לוגריתמי.

הגדרה 7.5 נגדיר את המחלקה המתאימה

$$L = \bigcup_c DSPACE(\ell_c)$$

כאשר $\ell_c = c \log n$

מסקנה 7.6 $L \subseteq P$

1. מודל ה-on-line, כאשר למכונה יש מעברים שלא מוגדרים באופן יחיד, הבחירה איזה מעבר לבצע נעשית באופן אקראי בזמן הריצה. הקלט מתקבל $\iff$ יש מסלול מקבל.

1. מודל ה-On-line, כאשר למכונה יש מעברים שלא מוגדרים באופן יחיד, הבחירה איזה מעבר לבצע נעשית באופן אקראי בזמן הריצה. הקלט מתקבל $\iff$ יש מסלול מקבל.

2. מודל ה-Off-line, ובמקרה זה המכונה היא דטרמיניסטית אך היא מקבלת קלט עזר נוסף (עד). הקלט מתקבל $\iff$ יש עד שגורם למכונה לקבל.

הגדרה 7.7 נאמר שבעיה שייכת למחלקה $\text{NSPACE}(s(n))$ עבור פונקציה s כלשהי, אם בהינתן קלט לבעיה באורך n ניתן להכריע את הבעיה ע"י מ"ט ל"ד במודל ה-On-line ע"י שימוש בזיכרון מתוך סרט העבודה החסום ע"י $s(n)$.

אבחנה. מתקיים³

$$\begin{aligned}\text{DSPACE}(s(n)) &\subseteq \text{NSPACE}(s(n)) \\ \text{NTIME}(t(n)) &\subseteq \text{NSPACE}(t(n))\end{aligned}$$

הגדרה 7.8 המחלקה הלא דטרמיניסטית המקבילה ל-L היא

$$\text{NL} = \bigcup_c \text{NSPACE}(\ell_c)$$

כאשר $\ell_c = c \log n$.

טענה 7.9 $L \subseteq \text{NL} \subseteq P$

הגדרה 7.10 עבור $A' \in \text{NL}$ נאמר שקיימת רדוקציית log-space מ- A' ל- A אם בהינתן קלט x , קיימת פונקציה $f(x)$ החשיבה בזכרון לוגריתמי ב- $|x|$ כך שמתקיים

$$x \in A' \iff f(x) \in A$$

הגדרה 7.11 בעיה A הינה שלמה ב-NL אם מתקיימים שני התנאים הבאים.

1. $A \in \text{NL}$

2. לכל $A' \in \text{NL}$, קיימת רדוקציית log-space מ- A' ל- A .

להלן תיאור של בעיה שלמה ב-NL:

$$\text{St-conn} = \{(G, s, t) \mid G \text{ is a directed graph, there exists a path from } s \text{ to } t\}$$

משפט 7.14 (משפט Savitch) מתקיים כי

$$\text{NL} \subseteq \text{DSPACE}(\log^2 n)$$

כלומר, $\text{NSPACE}(\log n) \subseteq \text{DSPACE}(\log^2 n)$.

אנו מוכיחים אלגוריתם בסיבוכיות הנדרשת ל-St-conn ובגלל שהיא שלמה זה יהיה נכון להכל. אלגוריתם ריקורסיבי שמחלקים ל-2 כל פעם.

משפט 7.15 (משפט Savitch המוכלל) עבור $s(n) \geq \log n$, מתקיים

$$\text{NSPACE}(s(n)) \subseteq \text{DSPACE}(s^2(n))$$

משפט 7.16 (משפט Immerman) $\text{NL} = \text{co-NL}$

טענה 7.17 אם קיימת רדוקציית log-space מ- L_1 ל- L_2 , ו- $L_2 \in \text{NL}$ אזי $L_1 \in \text{NL}$.

טענה 7.18 תהי L^* שפה NL-שלמה, וכן $L^* \in \text{co-NL}$, אזי $\text{NL} = \text{co-NL}$.

$$\text{PSPACE} = \bigcup_{k=1}^{\infty} \text{DSpace}(n^k)$$

$$\text{NPSPACE} = \bigcup_{k=1}^{\infty} \text{NSpace}(n^k)$$

מסקנה 7.23 קל לראות כי $\text{PSPACE} \subseteq \text{NPSPACE}$, אבל אפשר להשיג תוצאה יותר טובה. לפי משפט Savitch⁷, מתקיים

$$\text{NSpace}(n^k) \subseteq \text{DSpace}(n^{2k})$$

ולכן

$$\text{PSPACE} = \text{NPSPACE}$$

מסקנה 7.24 נגדיר את המחלקה EXP להיות,

$$\text{EXP} = \bigcup_c \text{DTIME}(2^{n^c})$$

כעת, נשים לב שמתקיים $\text{PSPACE} \subseteq \text{EXP}$, וזאת לפי טענה 7.3 האומרת כי

$$\text{DSpace}(s(n)) \subseteq \text{DTIME}(n \cdot 2^{O(s(n))})$$

טענה 7.25 מתקיים כי $\text{PH} \subseteq \text{PSPACE}$.

הגדרה 7.26 נאמר כי A היא PSPACE -שלמה אם

$$1. A \in \text{PSPACE}$$

2. לכל $B \in \text{PSPACE}$ קיימת רדוקציית קארפ מ- B ל- A . כלומר, קיימת פונקציה f , חשיבה בזמן פולינומי⁸, כך ש-

$$x \in B \iff f(x) \in A$$

להלן קבוצה שהיא PSPACE -שלמה,

$$\text{QBF} = \{\varphi \mid \varphi \text{ is a quantified boolean formula that returns true}\}$$

דוגמא. למשל,

$$\text{QBF} \ni \varphi = \exists x_1 \forall x_2 (x_1 \vee x_2)$$

$$\text{QBF} \not\ni \psi = \forall x_1 \forall x_2 \exists x_3 (x_1 \vee x_3) \wedge (x_2 \vee \neg x_3)$$

טענה 7.27 QBF היא PSPACE -שלמה.

אלגוריתמים ראנדומיים:

טענה 8.1 תהי M מ"ט הסתברותית להכרעת A אשר על כל קלט x מחזירה תשובה נכונה בהסתברות 1. אזי קיימת מ"ט M' דטרמיניסטית המכריעה את A בעלת זמן ריצה זהה לזה של A .

הגדרה 8.2 נאמר שקבוצה A שייכת ל- RP אם קיימת מ"ט הסתברותית M העוצרת בזמן פולינומי ומקיימת

$$\forall x \in A \quad \Pr_r[M(x, r) = 1] \geq \frac{1}{2}$$

$$\forall x \notin A \quad \Pr_r[M(x, r) = 0] = 1$$

(בעצם יש טעות חד צדדית)

טענה 8.3 $\text{RP} \subseteq \text{NP}$

הגדרה 8.4 נאמר ש- $L \in \text{RP}_1$ אם קיימת מ"ט פולינומית הסתברותית M ופולינום $p(\cdot)$ כך ש-

$$x \in L \implies \Pr_r[M(x, r) = 1] \geq \frac{1}{p(|x|)}$$

$$x \notin L \implies \Pr_r[M(x, r) = 0] = 1$$

ונאמר ש- $L \in \text{RP}_2$ אם קיימת מ"ט פולינומית הסתברותית M ופולינום $p(\cdot)$ כך ש-

$$x \in L \implies \Pr_r[M(x, r) = 1] \geq 1 - 2^{-p(|x|)}$$

$$x \notin L \implies \Pr_r[M(x, r) = 0] = 1$$

טענה 8.5 $\text{RP}_1 = \text{RP}_2$

הגדרה 8.6 נאמר כי קבוצה $A \in \text{BPP}$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M הרצה בזמן פולינומי ומקיימת

$$\forall x : \Pr_r [M(x, r) = \chi_A(x)] \geq \frac{2}{3}$$

כאשר χ_A האינדיקטור של A . כלומר,

$$\chi_A(x) = \begin{cases} 1 & x \in A \\ 0 & x \notin A \end{cases}$$

מסקנה 8.7 נשים לב לאבחנות הבאות,

1. $\text{RP} \subseteq \text{BPP}$, וזה קל לראות.

2. $\text{BPP} \subseteq \text{PSPACE} \subseteq \text{EXP}$, כאשר ההסבר להכלה של $\text{BPP} \subseteq \text{PSPACE}$ הוא שאפשר לעבור על כל ה- r ים האפשריים ולבדוק עבור איזה אחוז מתוכם מתקבל ש- $M(x, r) = 1$ ועבור איזה אחוז מתוכם מתקבל ש- $M(x, r) = 0$ ונענה עפ"י הרוב. מהגדרת BPP מובטח כי אם נענה עפ"י הרוב נקבל תשובה שנכונה עבור שייכות x לשפה עבור כל x .

$\text{NP} ? \text{BPP}$

טענה 8.8 תהי $A \in \text{BPP}$. אזי לכל פולינום $p(\cdot)$ ישנה מ"ט M^* הסתברותית העוצרת בזמן פולינומי המקיימת

$$\forall x : \Pr_r [M^*(x, r) = \chi_A(x)] \geq 1 - \frac{1}{2^{p(|x|)}}$$

למה 8.9 (חסס צ'רנוב) יהיו $X_1, \dots, X_n$ משתנים מקריים בלתי תלויים שווי התפלגות המקבלים ערכים ב- $\{0, 1\}$, ותהי μ התוחלת של כ"א מהם. אזי, עבור כל $\varepsilon > 0$

$$\Pr \left[\frac{\sum_{i=1}^k X_i}{k} \geq \mu + \varepsilon \right] < e^{-2\varepsilon^2 k}$$

משפט 8.10 $\text{BPP} \subseteq \text{P/poly}$

משפט 8.11 $\text{BPP} \subseteq \Sigma_2 \cap \Pi_2$.

$\#P$:

תהי $A \in \text{NP}$ כלומר קיים מוודא פולינומי $V(\cdot)$ ופולינום $P(\cdot)$ נגדיר יחס:

$$R_A = \{(x, y) | V(x, y) = 1, |y| \leq P(|x|)\}$$

$$R_A \in PC$$

עבור $R_A \in PC$ יחס חסום פולינומית נגדיר:

$$f_R(x) = |\{y | (x, y) \in R\}|$$

$$f_R(x) : \{0, 1\}^* \rightarrow \mathbb{N}$$

$$\#P = \{f_R | PC - \text{יחס ב-} R\}$$

טענה: $\text{NP} \subseteq \text{P}^{\#P}$

טענה: $\text{BPP} \subseteq \text{P}^{\#P}$

$$\text{PH} \subseteq \text{P}^{\#P}$$

גרסת ההכרעה של $\#P$

f - פונ' ספירה

f_R - בעיית הכרעה

תהי $f \in \#P$ נגדיר בעיית הכרעה:

$$Sf = \{(x, N) | N > f(x)\}$$

• קיימת רדו' פולי' מל Sf נעשה חיפוש בינארי (על N) עד שנגיע ל- N הנכון.

Sf מל $2^{P(|x|)}$ (מס' האופציות) והסיבוכיות $\log 2^{P(|x|)}$

f היא $\#P$ שלמה אם:

$$f \in \#P$$

- קיימת רדו' פולי' מכל $g \in \#P$ ל- f .

רדוק' משמרת מס' עדים - רדו' פארסמונית

הגדרה: $R_1, R_2 \in PC$

S_{R_1}, S_{R_2} בעיות ההכרעה המתאימות ליחסים כלומר:

$$S_{R_i} = \{x | (x, y) \in R_i\} \quad i = 1, 2$$

$$R_i(x) = \{y | (x, y) \in R_i\} \quad i = 1, 2$$

נאמר ש g רדו' משמרת מס' עדים מ- S_{R_1} ל- S_{R_2} אם:

$$g(x) \in S_{R_2} \Leftrightarrow x \in S_{R_1} \quad (\text{כלומר } g \text{ היא רדוקצית קארפ})$$

$$|R_2(g(x))| = |R_1(x)|$$

טענה:

$R_B \in PC, B \in NP$ וגם עבור כל $A \in NP$ אם $R_A \in PC$
קיימת רדוקציה פארסמונית מ- R_B ל- R_A אזי f_{R_A} היא #P שלמה.

טענה:

$\#SAT$ בעיית הספירה של SAT היא #P שלמה.

משפט:

ישנו $R \in PC$ כך שלכל f_R היא #P שלמה אבל S_R (בעיית ההכרעה) היא ב-P (דוג' - בעיית הזיווג המושלם היא ב-P ובעיית הספירה המתאימה לה היא #P שלמה)

- אי אפשר לקרב בעיות ספירה ביעילות כי זה היה גורר $NP \subseteq BPP$
- כן אפשר לקרב בעיות ספירה תוך שימוש באורקל לNP

הגדרה קירוב:

$$x \in \{0,1\}^*, f \in \#P$$

$$\Pi(x) \text{ יהיה אלגו' הסתברותי פולי' שהוא } (\frac{1}{3}, 10) \text{ (טיב הקירוב, שגיאה) - קירוב ל- } f(x) \\ \Pr_T \left[\frac{f(x)}{10} \leq \Pi(x) \leq 10 * f(x) \right] \geq 1 - \frac{1}{3}$$

טענה:

אם ל $f \in \#P$ יש $(\frac{1}{3}, 10)$ קירוב אזי $NP \subseteq BPP$ (ואנו לא מצפים שזה יקרה)

$$\#P = \{f_R | R \in PC\}, f_R: \{0,1\}^* \rightarrow \mathbb{N}, R \in PC$$

$$\Pi \text{ יהיה אלגו' הסתברותי פולי' שהוא } (c, \delta) \text{ - קירוב ל- } f_R \\ \Pr \left[\frac{f_R(x)}{c} \leq \Pi(x) \leq c * f_R(x) \right] \geq 1 - \delta \text{ (הטלות המטבע של } \Pi)$$

משפט:

עבור כל $R \in PC$ קיים אלגו' הסתברותי פולינומי בעל גישת אורקל ל-NP הנותן $(16, \frac{1}{3})$ קירוב ל- f_R

תכונות הנדרשות ממשפחת פונקציות ב-hash:

1. $h \in H$ נתנת ליצוג בגודל $P(|x|) \geq$
2. בהינתן $y, h(y)$ חשיב בזמן פולינומי ב- $|y|$
3. ניתן להגריל פונ' אקראית $h \in H$ בזמן פולינומי ב- $|x|$
4. ל-H יש תכונת המסננת האקראית.

טענה:

לכל $i \geq 1$ קיימת משפחה של פונ' hash H_i^l כך ש:

$$h \in H_i^l \quad h: \{0,1\}^l \rightarrow \{0,1\}^i \quad 1 \leq i \leq l$$

בעלות התכונות הבאות:

- א. ל $h \in H_i^l$ יש תאור פולינומי ב-l.
- ב. $h(y)$ ניתן לחישוב בזמן פולינומי ב- $|y|$
- ג. ניתן לבחור $h \in H_i^l$ אקראית בזמן פולינומי ב-l.
- ד. תכונת המסננת:

לכל $S \subseteq \{0,1\}^l$ יתקיים:

$$\Pr \left[(1 - \epsilon)^{\frac{|S|}{2^l}} < |\{y \in S | h(y) = 0^m\}| < (1 + \epsilon)^{\frac{|S|}{2^l}} \right] \geq 1 - \frac{2^l}{\epsilon^2 |S|} \text{ (השגיאה)}$$

הגדרות:

$$S_{R,H}^* \in NP = \{(x, h, i) | \exists y \in R(x) \wedge h(y) = 0\}, S_R \in NP = \{x | \exists y (x, y) \in R\}$$

- איך עוברים את המבחן הזה?????
- משפט לדנר
- **משפט 5.9** לכל $k \geq 0$, $\Sigma_{k+1} = \text{NP}^{\Sigma_k}$ (הכלה לצד השני - הניחושים)
- **טענה 6.5** $P/1$ מכילה שפות שאינן כריעות, ולכן $P \subsetneq P/1$
- האם מעגל יכול להחזיר תשובה לא נכונה, ולמה?
  - כן, כמו שיכול להיות עצה לא טובה
- 2014 מועד א' שאלה 2
- אם יש P^{BPP} האם האורקל מחזיר בהכרח תשובה נכונה?
  - כן.
- **משפט 7.16** (משפט Immerman) $\text{NL} = \text{co-NL}$
- **טענה 7.17** אם קיימת רדוקציית log-space מ- L_1 ל- L_2 , ו- $L_2 \in \text{NL}$ אזי $L_1 \in \text{NL}$
- **טענה 7.27** QBF היא PSPACE-שלמה.
  - יחס שאין לו רדוקציה עצמית תרגול 3

$$PF \not\subseteq PC$$

$$PC \subseteq PF \Leftrightarrow NP \subseteq P(NP = P)$$

טענה 3.6 כל יחס $R \in PC$ שבעיית ההכרעה שלו S_R היא NP -שלמה הוא בעל רדוקציה עצמית. כלומר, קיימת רדוקציה מ- R ל- S_R .
משפט 3.7 (Ladner) אם $P \neq NP$ אזי קיימת קבוצה $A \in NP$, $A \notin P$ וכן $A \notin NPC$. כלומר, A אינה NP -שלמה.
השערה 1. $P \neq NP$
השערה 2. $NP \neq co-NP$

אם $P \neq NP \cap coNP$ אזי קיים יחס בחיתוך שלא ניתן לרדוקציה עצמית.

$NP \neq coNP \Rightarrow P \neq NP$
טענה 4.2 לא תמיד קיימת רדוקציית קארפ בין $L \in NP$ ל- $\bar{L} \in co-NP$.
טענה 4.3 עבור $L \in NP$ תמיד קיימת רדוקציית קוק מ- L ל- $\bar{L}$.
 נשים לב כי ידוע ש- $P \subseteq NP \cap co-NP$.
השערה 3. $P \subsetneq NP \cap co-NP$

טענה 4.4 אם $NP \cap co-NP$ מכיל קבוצות שהן NP -קשות, אזי $NP = co-NP$.
תזכורת. (פחישויות) NP סגור לרדוקציות קארפ. כלומר, אם קיימת רדוקציית קארפ מ- L' ל- L וכן $L \in NP$ אזי $L' \in NP$.
 NP אינו סגור (כנראה) לרדוקציית קוק. ז"א, אם קיימת רדוקציית קוק מ- L' ל- L וכן $L \in NP$, אזי לא ניתן להסיק $L' \in NP$.

טענה 5.4 $S \in \Sigma_{k+1}$ אם ורק אם קיים פולינום $P(\cdot)$ וקבוצה $S' \in \Pi_k$ כך ש-

$$S = \{x \mid \exists y, y < P(|x|), (x, y) \in S'\}$$

טענה 5.5 עבור $k \geq 1$, אם $\Pi_k \subseteq \Sigma_k$ אזי $\Sigma_k = \Sigma_{k+1}$.

טענה 5.6 אם $\Sigma_{k+1} = \Sigma_k$ אזי $PH = \Sigma_k$.

מסקנה 5.7 $P = PH \Leftrightarrow P = NP$

משפט 5.9 לכל $k \geq 0$, $\Sigma_{k+1} = NP^{\Sigma_k}$.

$$(NP^{\Pi_k} = NP^{\Sigma_k})$$

טענה 5.10 תהי $S \in NP$. תהי S' כך שקיימת רדוקציית קוק מ- S' ל- S . אזי, $S' \in \Sigma_2$.

נשים לב שמכאן נוכל להסיק בצורה דומה את סגירות PH לרדוקציות קוק, ע"י הוכחה הזוהה לזו של טענה 5.10.

טענה 6.5 $P/1$ מכילה שפות שאינן כריעות, ולכן $P \subsetneq P/1$.

משפט 6.7 קבוצה A שייכת ל- $P/poly$ $\Leftrightarrow A$ ניתנת לפתרון ע"י משפחת מעגלים בגודל פולינומי.

טענה 6.8 אם $NP \subseteq P/poly$ אזי $PH = \Sigma_2$.

טענה 7.2 לכל פונקציה t , $DTIME(t(n)) \subseteq DSPACE(t(n))$.

טענה 7.3 מתקיים

$$DSPACE(s(n)) \subseteq DTIME(n \cdot 2^{O(s(n))})$$

הגדרה 7.5 נגדיר את המחלקה המתאימה

$$L = \bigcup_c DSPACE(\ell_c)$$

כאשר $\ell_c = c \log n$.

מסקנה 7.6 $L \subseteq P$

הגדרה 7.7 נאמר שבעיה שייכת למחלקה $\text{NSPACE}(s(n))$ עבור פונקציה s כלשהי, אם בהינתן קלט לבעיה באורך n ניתן להכריע את הבעיה ע"י מ"ט ל"ד במודל On-line ע"י שימוש בזיכרון מתוך סרט העבודה החסום ע"י $s(n)$.

אבחנה. מתקיים³

$$\text{DSpace}(s(n)) \subseteq \text{NSpace}(s(n))$$

$$\text{NTIME}(t(n)) \subseteq \text{NSpace}(t(n))$$

הגדרה 7.8 המחלקה הלא דטרמיניסטית המקבילה ל- L היא

$$NL = \bigcup_c \text{NSpace}(\ell_c)$$

כאשר $\ell_c = c \log n$.

טענה 7.9 $L \subseteq NL \subseteq P$

משפט 7.14 (משפט Savitch) מתקיים כי

$$NL \subseteq \text{DSpace}(\log^2 n)$$

כלומר, $\text{NSpace}(\log n) \subseteq \text{DSpace}(\log^2 n)$.

משפט 7.15 (משפט Savitch המוכלל) עבור $s(n) \geq \log n$, מתקיים

$$\text{NSpace}(s(n)) \subseteq \text{DSpace}(s^2(n))$$

משפט 7.16 (Immerman) $NL = \text{co-NL}$

טענה 7.17 אם קיימת רדוקציית $\log$ -space מ- L_1 ל- L_2 , ו- $L_2 \in NL$ אזי $L_1 \in NL$.

הגדרה 7.22 נגדיר את המחלקות

$$\text{PSPACE} = \bigcup_{k=1}^{\infty} \text{DSpace}(n^k)$$

$$\text{NPSPACE} = \bigcup_{k=1}^{\infty} \text{NSpace}(n^k)$$

מסקנה 7.23 קל לראות כי $\text{PSPACE} \subseteq \text{NPSPACE}$, אבל אפשר להשיג תוצאה יותר טובה. לפי משפט Savitch², מתקיים

$$\text{NSpace}(n^k) \subseteq \text{DSpace}(n^{2k})$$

ולכן

$$\text{PSPACE} = \text{NPSPACE}$$

מסקנה 7.24 נגדיר את המחלקה EXP להיות,

$$\text{EXP} = \bigcup_c \text{DTIME}(2^{n^c})$$

כעת, נשים לב שמתקיים $\text{PSPACE} \subseteq \text{EXP}$, וזאת לפי טענה 7.3 האומרת כי

$$\text{DSpace}(s(n)) \subseteq \text{DTIME}(n \cdot 2^{O(s(n))})$$

טענה 7.25 מתקיים כי $\text{PH} \subseteq \text{PSPACE}$.

טענה 7.27 QBF היא PSPACE -שלמה.

טענה 8.1 תהי M מ"ט הסתברותית להכרעת A אשר על כל קלט x מחזירה תשובה נכונה בהסתברות 1. אזי קיימת מ"ט M' דטרמיניסטית המכריעה את A בעלת זמן ריצה זהה לזה של A .

טענה 8.3 $\text{RP} \subseteq \text{NP}$

הגדרה 8.4 נאמר ש- $L \in \text{RP}_1$ אם קיימת מ"ט פולינומית הסתברותית M ופולינום $p(\cdot)$ כך ש-

$$x \in L \implies \Pr_r[M(x, r) = 1] \geq \frac{1}{p(|x|)}$$

$$x \notin L \implies \Pr_r[M(x, r) = 0] = 1$$

ונאמר ש- $L \in \text{RP}_2$ אם קיימת מ"ט פולינומית הסתברותית M ופולינום $p(\cdot)$ כך ש-

$$x \in L \implies \Pr_r[M(x, r) = 1] \geq 1 - 2^{-p(|x|)}$$

$$x \notin L \implies \Pr_r[M(x, r) = 0] = 1$$

טענה 8.5 $RP_1 = RP_2$
 מסקנה 8.7 נשים לב לאבחנות הבאות,

1. $RP \subseteq BPP$, וזה קל לראות.

2. $BPP \subseteq PSPACE \subseteq EXP$, כאשר ההסבר להכלה של $BPP \subseteq PSPACE$ הוא שאפשר לעבור על כל ה- r ים האפשריים ולבדוק עבור איזה אחוז מתוכם מתקבל ש- $M(x, r) = 1$ ועבור איזה אחוז מתוכם מתקבל ש- $M(x, r) = 0$ ונענה עפ"י הרוב. מהגדרת BPP מובטח כי אם נענה עפ"י הרוב נקבל תשובה שנכונה עבור שייכות x לשפה עבור כל x .

טענה 8.8 תהי $A \in BPP$. אזי לכל פולינום $p(\cdot)$ ישנה מ"ט M^* הסתברותית העוצרת בזמן פולינומי המקיימת

$$\forall x : \Pr_r [M^*(x, r) = \chi_A(x)] \geq 1 - \frac{1}{2^{p(|x|)}}$$

למה 8.9 (חסם צ'רנוב) יהיו $X_1, \dots, X_n$ משתנים מקריים בלתי תלויים שויי התפלגות המקבלים ערכים ב- $\{0, 1\}$, ותהי μ התוחלת של כ"א מהם. אזי, עבור כל $\varepsilon > 0$

$$\Pr \left[\frac{\sum_{i=1}^k X_i}{k} \geq \mu + \varepsilon \right] < e^{-2\varepsilon^2 k}$$

משפט 8.10 $BPP \subseteq P/poly$

משפט 8.11 $BPP \subseteq \Sigma_2 \cap \Pi_2$.

טענה: $NP \subseteq P^{#P}$

טענה: $BPP \subseteq P^{#P}$

$PH \subseteq P^{#P}$

טענה:

$R_A \in PC$ אם $A \in NP$ וגם עבור כל $R_B \in PC$, $B \in NP$ אזי fR_A היא $\#P$ שלמה. קיימת רדוקציה פארסמונית מ- R_B ל- R_A .

טענה:

$\#SAT$ בעיית הספירה של SAT היא $\#P$ שלמה.

משפט:

ישנו $R \in PC$ כך fR היא $\#P$ שלמה אבל S_R (בעיית ההכרעה) היא ב- P

אם $f \in \#P$ יש $(\frac{1}{3}, 10)$ קירוב אזי $NP \subseteq BPP$ (ואנו לא מצפים שזה יקרה)

משפט:

עבור כל $R \in PC$ קיים אלגור' הסתברותי פולינומי בעל גישת אורקל ל- NP הנותן $(16, \frac{1}{3})$ קירוב ל- fR

NP לא סגור לאיחוד

הקשר בין הגדרה 1 ל-2-

$$k \geq 0 \quad \Sigma_{k+1} = NP^{\Sigma_k}$$

סימונים ותכונות:

$$1. \pi_k = co\Sigma_k$$

$$2. \Delta_{k+1} = P^{\Sigma_k}$$

$$3. \pi_k \subseteq \pi_{k+1} \text{ ו- } \Sigma_k \subseteq \Sigma_{k+1}$$

$$4. \Sigma_k \subseteq \pi_{k+1} \text{ ו- } \pi_k \subseteq \Sigma_{k+1}$$

$$5. (\text{עבור } k \geq 1) \quad \pi_k \subseteq \Sigma_k \Rightarrow \Sigma_k = \Sigma_{k+1}$$

$$6. \Sigma_k = \Sigma_{k+1} \Rightarrow PH = \Sigma_k$$

$$7. \Sigma_k \subseteq \Delta_{k+1}$$

משפט 1: $P \subseteq P/poly$ (אפשר לתת עצה ריקה)

משפט 2: $NP \not\subseteq P/poly \Rightarrow P \neq NP$

$$NP \subseteq P/\log \Rightarrow NP = P$$

שפה S תקרא דלילה אם קיים פולינום $p(\cdot)$ כך שלכל $n \geq 0$ מתקיים $|S \cap \{0,1\}^n| \leq p(n)$
 הוכיחו $NP \subseteq P/poly$ אם"מ לכל $L \in NP$ קיימת רדוקציה קוק מ- L לשפה דלילה

משפט: לכל פונקציה $s: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, כך ש- $\log s$ היא space-constructible ולפחות לוגריתמית ב- n , מתקיים:

$$\text{NSPACE}_{\text{online}}(s(n)) = \text{NSPACE}_{\text{offline}}(\Theta(\log(s(n))))$$

טענה: $\text{SPACE}(n) \neq P$

$$BPP = coBPP$$

$$NP = RP \text{ או } NP \subseteq BPP$$

משפט: אי שיוויון מרקוב

$$\mathbb{P}(|X| \geq a) \leq \frac{\mathbb{E}(|X|)}{a} \quad \text{יהי } X \text{ מ"מ ו-} a > 0 \text{ אז מתקיים:}$$

המחלקה ZPP :

הגדרה 1:

$L \in ZPP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M הרצה בזמן פולי' כל שמתקיים:

$$\forall x \quad P_r[M(x,r) = '1'] \leq \frac{1}{2}$$

$$\forall x \quad P_r[M(x,r) = \chi_L(x) \text{ or } M(x,r) = '1'] = 1$$

הגדרה 2:

$L \in ZPP$ אם קיימת מ"ט הסתברותית M שמחזירה תמיד תשובה נכונה (0 או 1) ותוחלת זמן הריצה

שלה פולינומית.

הגדרה 3:

$$ZPP = RP \cap coRP$$

- הוכחת $NP = P \Leftrightarrow PC \subseteq PF$
- הוכחת שפה דלילה תרגול 8
- משפט היררכיית המקום
- הוכחה תרגול 13
- חישוב לא יוניפורמי - הכל + שקילות מכונות - הוכחה והוכחת מעגלים לוגים
- ניפוח - למה בבדיקת שייכות של x צריך $NPSACE(|S(n)|)$
- הוכחת st-conc למה $c \log n$ מס' קונפי?
- $PH \subseteq PSPACE$
- הסתברויות
- הוכחת $NP \subseteq P/poly$ גורר $PH = \Sigma_2$
- $BPP \subseteq P/poly$
- $BPP \subseteq \Sigma_2 \cap \Pi_2$
- תרגיל 3 שאלה 3 HOPE
- תרגיל 4 שאלה 1

תשובה ל6 ניסיון

יום רביעי 17 אוגוסט 2016 20:56

$K = 8$

While ($G(a,k)=1$)

$K *=8$

Return k ;

$$64 = 8^2$$

$$8^{i-1} \leq 8^i = k \leq 8^{i+2}$$

$L \in NP \quad L \leq L^*$
אם זאת רדוקציית קארפ האם $L^* \in NP$